

Бийлер

Биринши бап

Израиллылардың аман қалған кенаанлылар менен урысыуы

1 ¹ Ешуаның өлиминен кейин, Израил халқы Жаратқан Ийеден: «Кенаанлылар менен урысыуға бизлерден биринши болып ким барады?» – деп сорады.

² Жаратқан Ийе оларға: «Яхуда урыуы барады, Кенаан үлкесин оған тәслим қыламан», – деп жууап берди.

³ Яхуда урыуы тууысқанлары Шимон урыуына: «Кенаанлылар менен урысыу үшін, бизлердің пайымызға тийген жерге бизлер менен бирге барың. Соңынан бизлер де сизлердің пайыңызға тийген жерге сизлер менен бирге барамыз», – деди. Солай етип, Шимон урыуы Яхуда урыуы менен бирге кетти.

⁴ Яхуда урыуы урысқа шықты хәм Жаратқан Ийе кенаанлылар менен перизлерди оларға тәслим қылды. Яхуда урыуы Безекте олардан он мың адамды өлтирди. ⁵ Сол жерде олар Адоний-Безек пенен ушырасып, оның менен урысты хәм кенаанлылар менен перизлерди жеңиліске ушыратты. ⁶ Адоний-Безек қашып кетти, бірақ олар оны қуып жетип, услап алды да, қол хәм аяқларының бас бармақларын кесип таслады. ⁷ Сонда Адоний-Безек: «Қол хәм аяқларының бас бармақлары кесілген жетпіс патша менің дастурханымнан түскен усақларды терип жеген еди. Енди болса, менің оларға іслегенлеримди Қудай алдыма келтирди», – деди.

Олар Адоний-Безекти Ерусалимге алып келди хәм ол сол жерде өлди.

⁸ Яхуда урыуы Ерусалимге хұжим жасап, қаланы басып алды хәм халқын қылыштан өткерип, қалаға от берди. ⁹ Соннан кейин, олар таулы үлкеде, Негебте хәм батыстағы тау етеклерінде жасайтуғын кенаанлылар менен урысыу үшін жолға түсти. ¹⁰ Ески аты Кирят-Арба болған Хебронда жасайтуғын кенаанлыларға қарсы атланыс жасап, Шешай, Ахиман хәм Талмай деген тийрелерди жеңип шықты. ¹¹ Ол жерден олар ески аты Кирят-Сефер болған Дебир қаласының халқына да қарсы урыс ашты. ¹² Сонда Калев:

– Кирят-Сефер халқын жеңип, ол жерди қолға киргизген адамға қызым Ахсаны хаяллыққа беремен, – деди.

¹³ Қаланы Калевтің иниси, Кеназдың улы Отниел қолға киргизди. Сонлықтан Калев қызы Ахсаны оған хаяллыққа берди. ¹⁴ Қыз Отниелдің жанына барғанда, ол күйеуін үгитлеп:

– Әкемнен бир атыз сора, – деди.

Калев ешектен түсіп атырған қызынан:

– Қандай тилегиң бар? – деп сорады.

¹⁵ Қыз әкесине:

– Маған бир енши берсен. Мени Негеб шөлине узатқан екенсең, енди маған суу булақларын бер, – деди. Солай етип, Калев қызына жоқарғы хәм төменги суу булақларын берди.

¹⁶ Муусаның кәйин атасының урпақлары болған кенлер Яхуда урыуы менен бирге Пальма қаласынан^а шығып, Арадтың кубласындағы Яхудия шөлинде жасауға кетти хәм сол жердеги халықлар арасына орналасты.

¹⁷ Соннан кейин, Яхуда урыуы тууысқанлары Шимон урыуы менен бирге барып, Сефат қаласында жасап атырған кенаанлыларды қыйратты хәм олардың қаласын

^а1:16 Пальма қаласы – айырым илимпазлар буны Ерихо қаласы деп түсіндиреди.

толығы менен жоқ етти. Солай етип, ол жер Хорма деп аталды. ¹⁸ Яхуда урыуы Газаны, Ашкелонды, Экронды хэм оларға тийисли жерлерди де басып алды.

¹⁹ Жаратқан Ийе Яхуда урыуы менен бирге болғанлыктан, олар таулы үлкени колға киргизди. Ал ойпатлыкта жасап атырған халықтың темирден исленген сауаш арбалары болғанлыктан, оларды кууа алмады. ²⁰ Олар Муусаның айтып кеткениндей, Хебронды Калевке берди. Калев ол жерден анаклардың үш тийресин кууып шығарды. ²¹ Бирак Бенямин урыуы Ерусалимде жасап атырған ебуслыларды кууады. Ебуслылар бүгинги күнге дейин Бенямин урыуы менен бирге жасап киятыр.

²² Юсуптиң урпағы Бейт-Элге хужим жасады. Жаратқан Ийе олар менен бирге еди. ²³ Юсуптиң урпағы бурынғы аты Луз болған Бейт-Эл қаласына жансызларды жибергенде, ²⁴ олар қаладан шығып киятырған бир адамды көрди. Сонда олар:

– Қалаға кирер жолды көрсетсең, саған жақсылық ислеймиз, – деди. ²⁵ Солай етип, сол адам оларға қалаға киретуғын жолды көрсетти. Олар қала халқын қылыштан өткергенде, оған хэм оның ағайин-туўғанларына тиймеди. ²⁶ Сол адам хеттлердин жерине көшип барды хэм сол жерге қала қурып, оның атын Луз деп атады. Бул қала хэзирге дейин усы ат пенен аталады.

²⁷ Менашше урыуы Бейт-Шеан, Таанах, Дор, Иблеам, Мегиддо хэм булардың этирапындағы ауылларда жасайтуғын халықты кууа алмады. Себеби кенаанлылар беккем қорғанып, сол жерде жасауын дауам етти. ²⁸ Израиллылар күшке толысқан уақтында, кенаанлыларды еркисиз хызметшиге айландырды, бирак оларды кууып жибермеди.

²⁹ Эфрайым урыуы да Гезерде жасайтуғын кенаанлыларды ол жерден кууып жибермеди хэм кенаанлылар Гезерде олардың арасында жасады.

³⁰ Зебулон урыуы да Китрон хэм Нахалал қалаларындағы халықларды кууады. Зебулон урыуының арасында қалған бул кенаанлылар олар ушын еркисиз хызметшиге айланды.

³¹ Ашер урыуына келсек, олар да Акко, Сидон, Ахлаб, Ахзиб, Хелба, Афек хэм Рехоб турғынларын кууады. ³² Олар сол жерлердеги кенаанлыларды кууып шығармай, олар менен бирге жасады.

³³ Нафталий урыуы да Бейт-Шемеш хэм Бейт-Анат халқын куумай, сол жердин халқы болған кенаанлылар менен бирге жасады хэм кенаанлылар олар ушын еркисиз хызметшиге айланды.

³⁴ Аморлар Дан урыуына ойпатлыкқа түсиуге жол коймай, оларды таулы үлкелерде ушлап турды. ³⁵ Аморлар Хар-Хересде, Айялонда хэм Шаалбимде беккем қорғанып, сол жерде қалды. Бирак Юсуп урыуы күшке толысқанда, аморлар олар ушын еркисиз хызметшиге айланды.

³⁶ Аморлардың шегарасы Ақраббим бийиклигинен баслап Селаға, оннан да арманыраққа дейин созылған еди.

Екинши бап

Жаратқан Ийениң периштеси Бохимде

2 ¹ Жаратқан Ийениң периштеси Гилгалдан Бохимге келип, израиллыларға былай деди:

– Сизлерди Мысырдан шығарып, ата-бабаларыңызға беремен деп ант ишкен жерге алып келдим. Мен сизлерге: «Сизлер менен дүзген келисимимди хеш қашан бузбайман. ² Ал сизлер бул жерлерде жасап атырғанлар менен келисим дүзбендер хэм олардың қурбанлық орынларын қыйратып таслаңдар», – деген едим. Бирак сизлер сөзиме кулак салмадыңлар. Не ушын бундай иследиңлер? ³ Және де, Мен сизлерге: «Бул халықларды сизлердин араңыздан кууып шығармайман. Олардың өзлери сизлерге душпан, ал қудайлары дузак болады», – деп айтқан едим.

⁴Жаратқан Ийениң периштеси усы сөзлерди айтканда, пүткил Израил халқы дад салып жылай баслады. ⁵Сонлықтан олар сол жерди Бохим деп атады хәм сол жерде Жаратқан Ийеге арнап қурбанлық шалды.

Ешуаның өлими

⁶Ешуа халықты тарқатып жибергеннен соң, олардың хәр қайсысы өз пайына тийген жерлерди ийелеп алыу ушын жолға шықты. ⁷Ешуаның тири уақытында хәм Жаратқан Ийениң Израил ушын ислеген уллы ислерин көрип, Ешудан кейин өмир сүрген ақсақаллар дәуириңде, Израил халқы Жаратқан Ийеге хызмет етти.

⁸Жаратқан Ийениң қулы Нун улы Ешуа бир жүз он жасында қайтыс болды. ⁹Оны Эфраимның таулы үлкесиндеги Гааш тауының арқа тәрепине, өзиниң пайына тийген Тимнат-Херес деген жерге жерледди.

Израиллылардың Жаратқан Ийеден узақласыуы

¹⁰Бул әуладтан болғанлардың хәммеси өлип, ата-бабаларына қосылғаннан соң, Жаратқан Ийени танымайтуғын хәм Оның Израил халқы ушын ислеген ислерин билмейтуғын басқа бир әулад өсип жетисти. ¹¹Израил халқы Жаратқан Ийениң нәзеринде жаман болған ислерди ислеп, Баалларға^b табына баслады. ¹²Олар өзлерин Мысырдан алып шыққан ата-бабаларының Қудайы, Жаратқан Ийеден жүз бурып, этираптағы халықлардың қудайларына аұып кетти хәм оларға табынды. Бул Жаратқан Ийениң қәхәрин келтирди. ¹³Өйткени олар Жаратқан Ийеден жүз бурып, Баал хәм Аштарта бутларына табына баслаған еди.

¹⁴Сонлықтан Жаратқан Ийениң Израил халқына гәзеби қайнап, оларды мүликлерин тонайтуғын басқыншылардың қолына тапсырды. Жаратқан Ийе оларды этираптағы душпанларға тәслим етти. Солай етип, артық олар душпанларына қарсы тура алмады. ¹⁵Жаратқан Ийениң айтқанындай хәм ант ишкениңдей, Израил халқы хәр сапар сауашқа түскенде, Жаратқан Ийениң Өзи оларға қарсы болды хәм олар аұыр аұхалда қалды.

¹⁶Сонда Жаратқан Ийе оларды тонаушылардың қолынан қутқаратуғын бийлерди жиберди. ¹⁷Бирақ олар бийлерди де тыңламады хәм Жаратқан Ийеге опасызлық етип, басқа қудайларға табынып кетти. Олар Жаратқан Ийениң буйрықларын орынлаған ата-бабалары сыяқлы болмай, ата-бабалары жүрген жолдан тез азғырылды. ¹⁸Жаратқан Ийе олар ушын бир бий таңлап шығарғанда, Ол сол бий менен бирге болды хәм сол бий жасаған уақытта оларды душпанларының қолынан қутқаратуғын еди. Себеби олар езиушилиқ хәм зулым астында нала шеккенде, Жаратқан Ийениң оларға рехими келетуғын еди. ¹⁹Деген менен, бийлер өлиуден-ақ, олар ата-бабаларынан да бетер болып, және басқа қудайлардың изине еретуғын, оларға хызмет етип, табынатуғын еди. Олар ислеген жаман ис-хәрекетлеринен хәм қайсарлықтан үаз кешпеди.

²⁰Солай етип, Жаратқан Ийениң Израилға гәзеби қайнап, былай деди: «Бул халық Мениң ата-бабаларына орынлаң деп буйырған келисимимди бузып, сөзиме кулақ салмады. ²¹Сонлықтан енди Мен де Ешуа өлгенде, усы жерлерде қалған халықлардың хеш бирин олардың алдынан қууып шығармайман. ²²Ата-бабалары сыяқлы Жаратқан Ийениң жолынан жүретуғынын ямаса жүрмейтуғынын көриу ушын, оларды усы миллетлер арқалы сынайман».

²³Солай етип, Жаратқан Ийе сол миллетлерди дәрхал қууып шығармаған хәм оларды Ешуаға тәслим еттирмей, елде қалыуға рұхсат берген еди.

^b2:11 Баал – Палестинада кенаанлылар табынған бут.

Үшінші бап

3¹⁻² Кенаандағы урыслардың хеш бирине катнаспаған барлық израиллыларды сынау үшін хәм хеш сауаш тәжірийбеси болмаған жаңа әуладлардың сауаш тәлимін үйрениуі үшін, Жаратқан Ийе қалдырған миллетлер мыналар еди: ³ филист халқының бес хұқимдары, барлық кенаанлылар, сидонлылар хәм Баал-Хермон тауынан Лебо-Хаматқа дейін созылған Лебанон тауларында жасайтуғын хиулер. ⁴ Жаратқан Ийе Израил халқын сынау үшін хәм Муұса арқалы ата-бабаларына берген буйрықларын олардың орындайтуғынын ямаса орынламайтуғынын көриу үшін, бул миллетлерди олардың елинде қалдырған еди.

⁵ Солай етип, израиллылар кенаан, хетт, амор, периз, хиу хәм ебус халықларының арасында жасады. ⁶ Олар менен қыз алысып, қыз беристи хәм олардың құдайларына табынды.

Отниел

⁷ Израил халқы Жаратқан Ийениң нәзеринде жаман болған ислерди иследи. Олар Қудайы Жаратқан Ийени ұмытып, Баал хәм Ашера бутларына табынды. ⁸ Сонлықтан Жаратқан Ийениң Израилға қәхәри келип, оларды Арам-Нахарайым патшасы Кушан-Ришатайымға тәслим қылды. Олар сегиз жыл Кушан-Ришатайымның қол астында болды. ⁹ Бирақ израиллылар Жаратқан Ийеге нала еткенде, Жаратқан Ийе оларға бир қутқарыушы жиберди. Оларды қутқарған Калеттин кишкене иниси Кеназдың улы Отниел еди. ¹⁰ Жаратқан Ийениң Руұхы Отниелдің үстине түсип, ол Израилды басқарды. Отниел урысқа шыққанда, Жаратқан Ийе Арам патшасы Кушан-Ришатайымды оған тәслим қылды хәм Отниел Кушан-Ришатайымнан үстин келди. ¹¹ Солай етип, ел Кеназ улы Отниелдің өлимине дейін қырк жыл тынышлықта жасады.

Әхүд

¹² Соннан кейін, израиллылар Жаратқан Ийениң нәзеринде жауыз болған ислерди және ислей баслады. Соның үшін Жаратқан Ийе Моаб патшасы Эглонды израиллыларға қарсы туратуғындай етип күшке толтырды. ¹³ Патша Эглон аммон хәм амалек халықларын өзине бириктирип алып, Израилға хұжим жасады. Олар Израилды жеңиліске ушыратып, Пальма қаласын басып алды. ¹⁴ Солай етип, израиллылар он сегиз жыл Моаб патшасы Эглонның қол астында қалды.

¹⁵ Бирақ израиллылар Жаратқан Ийеге нала еткенде, Жаратқан Ийе олар үшін Әхүд атлы бир қутқарыушыны жиберди. Бенямин урыуынан болған Гераның улы Әхүд солақай еди. Бир күни израиллылар Әхүд арқалы Моаб патшасы Эглонға салықтарын жиберди. ¹⁶ Әхүд өзине узынлығы еки қарыс келетуғын, еки жүзи бар бир қанжар ислеп алды хәм қанжарды кийиминиң астына, оң санына байлап қойды. ¹⁷ Әхүд салықты Моаб патшасы Эглонға апарып берди. Эглон жүдә семиз адам еди. ¹⁸ Әхүд салықты бергеннен соң, салықты көтерип апарған адамларды қайтарып жиберди. ¹⁹ Ал өзи болса, Гилгалдың қасындағы тас бутлардың жанынан кейнине қайтып келди де, патшаға:

– О, патша, мениң сизге айтатуғын бир сырым бар, – деди.

Патша оған:

– Үндеме, – деди де, қасындағы адамлардың хәммесин сыртқа шығарып жиберди.

²⁰ Әхүд жоқарыдағы салқын бөлмесинде жалғыз қалған патшаға жақынлап, оған:

– Сизге Қудайдан бир хабар алып келдим, – дегенде, патша тахтынан турды.

²¹ Әхүд шеп қолы менен оң санындағы қанжарды алды да, патшаның қарнына тықты.

²² Қанжар патшаның қарнына сабы менен қосыла кирип кетти. Әхүд қанжарды сууырып алмағанлықтан, қанжар патшаның майлы қарнында қалып қойды. ²³ Әхүд

айўанға шықты да, жоқарыдағы бөлмениң қапыларын жаўып, қулыплап кетти. ²⁴ Ол шығып кеткеннен кейин, патшаның хызметшилери келип, жоқарыдағы бөлмениң қапысының илик турғанын көрди де, бир-бирине: «Патшамыз салқын бөлмеде дәрет сындырып атырған шығар», – дести. ²⁵ Олар көп ўақыт күтсе де, патша бөлмениң қапысын ашпады. Сонлықтан олар гилтти алып, қапыны ашып қараса, мырзасының өлиги жерде жатыр екен.

²⁶ Олар патшаны күтип турғанда, Эхуд тас бутлардың жанынан өтип, Сеираға қашып кетти. ²⁷ Эхуд сол жерге жетип барды да, Эфраимның таўлы үлкесине шығып, кәрнай шертти. Израиллылар оның менен бирге таўлардан төменге түсти. Эхуд олардың алдында жол баслап жүрди. ²⁸ Эхуд оларға:

– Изимнен жүриңлер, себеби Жаратқан Ийе душпаныңыз болған моаблыларды сизлерге тәслим етти, – деди. Эхудтың изинен киятырған израиллылар Моабқа өтетуғын Иордан өткеллерин ийелеп, ҳеш кимди өткермеді.

²⁹ Олар моаблылардың он мыңға шамалас қарыўлы хәм күшли адамын өлтирди. Моаблылардың ҳеш бири аман қалмады. ³⁰ Сол күни моаблылар израиллылардың қол астына өтти. Ел сексен жыл парахатшылықта жасады.

Шамгар

³¹ Эхудтан соң, Анат улы Шамгар бий болды. Шамгар филистлердің алты жүз адамын өгиз айдайтуғын таяқ пенен өлтирип, ол да израиллыларды қутқарды.

Төртинши бап

Дедора хәм Барақ

4 ¹ Эхудтың өлиминен кейин, Израил халқы Жаратқан Ийениң нәзеринде жаўыз болған ислерди және ислей баслады. ² Сонлықтан да Жаратқан Ийе израиллыларды Хасорда хуқимдарлық етип атырған кенаанлы патша Ябинге тәслим қылды. Ябиннің Сисера деген бир сәркәрдасы болып, ол Харошет-Гойымда жасайтуғын еди. ³ Ябиннің тоғыз жүз темир саўаш арбасы бар еди. Ол израиллыларды жигирма жыл аяўсыз езгенликтен, израиллылар Жаратқан Ийеге нала шекти.

⁴ Сол ўақытлары пайғамбар хаял, Лапидоттың хаялы Дедора израиллыларға бийлик қылатуғын еди. ⁵ Дедора Эфраимның таўлы үлкесинде, Рама менен Бейт-Эл арасындағы пальма ағашының астында отырып, алдына келген израиллылардың даўларын шешетуғын еди. ⁶ Бир күни Дедора Абиноам улы Баракты Кедеш-Нафталийден шақыртып алып, оған:

– Израилдың Қудайы Жаратқан Ийе қасыңа Нафталий хәм Зебулон урыўларынан он мың адамды алып, Табор таўына барыўыңды буйырады. ⁷ Ол патша Ябиннің сәркәрдасы Сисераны, оның саўаш арбаларын хәм әскерлерин Кишон сайына, сениң алдыңа апарып, саған тәслим қылады, – деди.

⁸ Барақ Дедораға:

– Егер менің менен бирге барсаң, бараман. Ал бирге бармасаң, бармайман, – деди.

⁹ Дедора:

– Әлбетте, сениң менен бирге бараман, бірақ сен тутқан бул жол өзине даңқ алып келмейди. Себеби Жаратқан Ийе Сисераны бир хаялға тәслим етежақ, – деди.

Солай етип, Дедора Барақ пенен бирге Кедешке кетти. ¹⁰ Барақ Зебулон хәм Нафталий урпақларын Кедешке жыйнады. Барактың изине он мың адам ерди. Дедора да оның менен бирге кетти.

¹¹ Кен тийресинен болған Хебер Муўсаның қәйин атасы Хобабтың урпағынан болған тийрелеслеринен бөлек шығып, Кедешке жақын жердеги Саананнимдеги емен ағашының жанына шатырын тиккен еди.

¹² Абиноам улы Барактың Табор тауына шыққанын еситкен Сисера ¹³ тоғыз жүз темир сауаш арбасын хәм қасындағы барлық әскерлерин Харошет-Гойымнан шығарып, Кишон сайына топлады.

¹⁴ Дебора Баракқа:

– Қәне, атлан! Себеби бул күн – Жаратқан Ийениң Сисераны саған тәслим ететуғын күни. Жаратқан Ийе сениң алдыңда барады, – деди.

Солай етип, Барак он мың адамды ертип, Табор тауынан түсти. ¹⁵ Барак хұжим қылғанда, Жаратқан Ийе Сисераны, оның сауаш арбаларын хәм әскерлерин албыратты. Сонда Сисера сауаш арбасынан түсип, жаяу қашып кетти. ¹⁶ Барак оның сауаш арбаларын хәм әскерлерин Харошет-Гойымға дейин қуып барды. Сисераның пүткил әскерлери қылыш жүзинен өткерилди. Хеш бири аман қалмады.

¹⁷ Ал жаяу қашып кеткен Сисера болса, кенлерден болған Хебердің хаялы Яелдің шатырына келди. Өйткени Хасордың патшасы Ябин менен Хебердің шанарағы арасындағы қарым-қатнас жақсы еди.

¹⁸ Яел Сисераны күтип алыуға шығып, оған:

– Қоркпаң, мырзам. Келиң, шатырыма кириң, – деди. Сисера хаялдың шатырына киргенде, хаял оның үстине бир жапқышты жауып қойды.

¹⁹ Сисера:

– Шөлледим, илтимас, ишиўге аз-маз суў бер, – деди.

Яел сүт месин ашып, Сисераға сүт ишкизгеннен кейин, оның үстин және жауып қойды.

²⁰ Сисера хаялға:

– Шатырдың кирер аузында тур. Егер биреу келип: «Шатырында ким бар?» – деп сораса, «Хеш ким жоқ», – деп жууап бер, – деди.

²¹ Хебердің хаялы Яел қолына шатырдың бир қазығы менен балғаны алды. Ол шаршағанлықтан қатты уйқыға кеткен Сисераның қасына әсте жақынлап барды да, қазықты оның шекесине қақты хәм қазық тесип өтип, жерге кирип кетти. Сисера сол заматта-ақ өлди. ²² Сол уақытта Барак Сисераны кууып киятырған еди. Яел Барактың алдынан шығып, оған:

– Ишке кир, излеп киятырған адамыңды саған көрсетейин, – деди.

Барак хаялдың шатырына кирип барғанда, шекесине қазық қағылып, өлип атырған Сисераны көрди.

²³ Солай етип, Қудай сол күни кенаанлы патша Ябинди Израил халқына бойсындырды. ²⁴ Израил халқы кенаан патшасы Ябинге күннен-күнге қарсы турып, ақырында оны жоқ қылды.

Бесинши бап

Дебора хәм Барактың жыры

5 ¹ Дебора менен Абиноам улы Барак сол күни былай жырлады:

² «Израил көсемлери басшылық қылғанда,

Халық пидәкерлик пенен атланғанда,

Жаратқан Ийени алғыслаңлар!

³ Тыңлаңлар, сизлер, хәй патшалар!

Хәй төрелер, кулак салыңлар!

Жаратқан Ийени жырлайман,

Израилдың Қудайы Жаратқан Ийени саз шертип алғыслайман.

⁴ Сеирден шыққаныңда, о Жаратқан Ийе,

Эдом жеринен жүрис қылғаныңда,

Жер силкинди, аспаннан жауын қуйды.

Ауа, бултлар жауын куйдырды.

⁵ Таулар Жаратқан Ийениң алдында титиреди,
Хәгтеки, титиреди Синай тауы,
Израилдың Қудайы Жаратқан Ийениң алдында.

⁶ Анат улы Шамгардың дәуиринде,
Яелдин заманында кәрұанлар жүрмей қалды,
Жолаушылар айланба жолдан жүретуғын болды.

⁷ Мен Израилда ана болып, ортаға шықпағанымша,
Мен, Дебора ортаға шыққанға дейин,
Израил аўыллары босап қалды.

⁸ Израиллылар жаңа қудайларды таңлағанда,
Урыс қаланың дәрұазасына тирелди,
Израилдың қырк мың әскериниң қолында,
Қалқан да, найза да көринбеди.

⁹ Жүрегим Израилдың басшылары менен,
Хәм халық арасындағы пидәкерлер менен бирге,
Жаратқан Ийени алғыслаңлар!

¹⁰ Хәй, ақ ешек мингенлер,
Хәй, гилем үстинде отырғанлар,
Хәй, жолда жаяу жүриўшилер, тыңлаңлар!

¹¹ Қудықлардың басындағы аламан дауысы,
Жаратқан Ийениң жеңислерин,
Израил әскерлериниң жеңислерин аңлатар:

„Сонда Жаратқан Ийениң халқы,
Қала дәрұазаларына қарай жүрис қылды.

¹² Оян, Дебора, оян,
Оян, жырыңды айт, оян!
Хәй, Абиноам улы Барақ,
Орныңнан тур, алып жүр тутқынларыңды“.

¹³ Аман қалғанлар сәркәрдаларының жанына келди,
Жаратқан Ийениң халқы батырлары менен маған келди.

¹⁴ Амалек жериндеги Эфрайымнан келди,
Беняминлилер де саған ерди.
Махир әўладынан келди басшылар,
Зебулоннан келди сәркәрдалық хасасын услағанлар.

¹⁵ Бирге еди Иссахар басшылары Дебора менен,
Иссахар урыуы да Барактың изинен,
Ойпатлыққа түсти асығыслық пенен.
Бирақ Рубен урыуының тийрелери,
Күшли екилениўшилик ишинде қалды.

¹⁶ Не ушын қалдыңыз сүриўлер арасында?
Шопанлардың қойларды шақырғанын еситиў ушын ба?

Бирақ Рубен урыуының тийрелери,
Күшли екилениўшилик ишинде қалды.

¹⁷ Гиладлылар Иордан дәрұасының арғы жағында қалды,
Не ушын Дан урыуы кемелер жанында қалды?
Ашер урыуы теңиз жағасында қалды,
Өз жағысларына мәкан басты.

18 Бирақ Зебулон хәм Нафталий халқы,
Жанларын өлимге тикти майданның бийик жерлеринде.

19 Сонда патшалар келип урысты,
Таанахта хәм Мегиддо суулары жағасында,
Кенаан патшалары урысты,
Бирақ гүмис те, олжа да алмады.

20 Сауашқа түсти жұлдызлар аспаннан,
Сисераға қарсы урысты, жүрип олар аспандағы өз жолынан.

21 Кишон дәрьясы, о, ески дәрья,
Ағысып кетти оларды,
Хәй жаным, күш-қууатқа толып, алға бас.

22 Келди сонда атлар дүсирлеп,
Күшли атлардың туяқлары,
Қалдырды излерин жерде.

23 Жаратқан Ийениң периштеси былай деди:
„Нәлетлендер, Мероз қаласын,
Нәлетлер айтың, оның халқына.
Жәрдемге келмегени ушын Жаратқан Ийеге,
Батырларға қарсы урысыу ушын“.

24 Кен тийресинен болған Хебердің хаялы Яел,
Хаяллар арасында мол-мол етип жарылқансын,
Шатырларда жасайтуғын хаяллар арасында,
Мол-мол етип жарылқансын.

25 Суу сорағанда сүт берди,
Хасыл кеседе айран усынды.

26 Алды шеп қолына шатыр қазығын,
Оң қолына жұмысшының балғасын.

Урды Сисераны, езди басын,
Шекесине қақты қазықты,
Қазық та тесип өтті оның басын.

27 Жығылды Сисера оның аяқлары астына,
Қулап, жерде созылып жатты.
Ол жығылып, Яелдің аяқлары астына,
Жығылған жеринде жансыз қалды.

28 Сисераның анасы терезе артынан,
Зарланды былай деп, пәнжиреден қарап:

„Улымның сауаш арбасы,
Кешикти неге буншелли?
Еситилмейди неге елеге дейин,
Сауаш арбаларының сеслери?“

29 Жууап берер оған жанындағы дана хаяллары.
Анасы да өзін жубатып былай дер:

30 „Мүмкин, олар олжаны бөлісип атырған шығар,
Хәр жигиттің пайына бир-еки қыздан.

Сисераға олжадан рәнли кийімлер,
Ауа, олжадан түскен рәнбәрән кийімлер,
Олжа алғанның хәр бирине,
Еки рәнбәрән етип кестеленген кийімлер тийискен шығар“.

³¹ О, Жаратқан Ийе! Барлық душпанларың усылай жоқ болсын.
Сени сүйгенлер болса,
Пүткіл құдирети менен шыққан қуяш яңлы болсын!»

Соннан кейін, ел қырк жыл парахатшылықта жасады.

Алтыншы бап

Гидеон

6 ¹ Израиллылар Жаратқан Ийенің нәзерінде жауыз болған ислерди және иследи. Жаратқан Ийе де оларды жети жыл мидянлыларға тәслим етті. ² Мидянлылардың израиллыларға көрсеткен зулымлығы соншелли аўыр болғанлықтан, израиллылар өзлери ушын таўларда паналайтуғын жерлер, үңгирлер хәм қорғанлар ислеп алды. ³ Израиллылар егин еккен ўақтында, мидянлылар, амалеклер хәм күншығыстағы басқа халықлар елге басқыншылық ететуғын еди. ⁴ Олар Израилда ордаларын қурып алып, Газаға дейинги егинлерин жоқ қылатуғын хәм тиришилик етиўге керекли болған қой, сыйыр, ешек сыяқлы нәрселердиң хәш қайсысын қоймайтуғын еди. ⁵ Себеби олар өзлериниң маллары хәм шатырлары менен бирге шегиртке сыяқлы көп болып келетуғын еди. Олардың өзлериниң де, түйелериниң де есап-саны жоқ болып, Израилды ўайран етиў ушын, ел бойлап жүретуғын еди. ⁶ Израил халқы мидянлылар себепли соншелли жарлыланып қалғанлықтан, олар Жаратқан Ийеге жалбарына баслады.

⁷ Израиллылар мидянлылар себепли Жаратқан Ийеге жалбарынғанда, ⁸ Жаратқан Ийе оларға бир пайғамбар жиберди. Пайғамбар оларға былай деди:

– Израилдың Қудайы Жаратқан Ийе былай дейди: «Сизлерди Мысырдан, қул болған жериңизден Мен алып шықтым. ⁹ Сизлерди мысырлылардың хәм пүткіл зулым етиўшилердин қолынан Мен қутқардым. Оларды алдыңыздан қуўып, жерлерин сизлерге бердим». ¹⁰ Сонда Мен сизлерге: «Мен – сизлердиң Қудайыңыз Жаратқан Ийе боламан. Өзлериниз жерлеринде жасап атырған аморлардың қудайларына табынбанлар», – деген едим. Бірақ сизлер сөзиме қулақ салмадыңлар.

¹¹ Соннан кейін, Жаратқан Ийенің периштеси келип, Офра қаласындағы Абиезер аўладынан болған Иоашқа тийисли емен ағашының астында отырды. Сол ўақытта Иоаштың улы Гидеон мидянлылардан жасырып, шарап искенжесинде бийдай түйеклеп атырған еди. ¹² Жаратқан Ийенің периштеси оған көринип:

– Хәй, батыр жигит, Жаратқан Ийе сениң менен бирге, – деди.

¹³ Гидеон оған:

– О, мырзам, егер Жаратқан Ийе бизлер менен бирге болса, онда булардың барлығы не ушын басымызға түсти? Ата-бабаларымыз бизлерге: «Жаратқан Ийе сизлерди Мысырдан алып шықты», – деп айтып берген еди. Жаратқан Ийенің сол кәрамағлары қайда қалды? Жаратқан Ийе бизлерди таслап кетти хәм мидянлыларға тәслим қылды, – деди.

¹⁴ Жаратқан Ийе Гидеонға қарап:

– Өзинде бар болған күш-қуўатын менен бар да, Израилды мидянлылардың қолынан қутқар. Сени Мен жиберип атырман, – деди.

¹⁵ Гидеон:

– О, Ийем, мен Израилды қалайынша қутқара аламан? Мениң тийрем Менашше урыўындағы ең әззи тийре, мен де үйдеги генже улман, – деди.

¹⁶ Жаратқан Ийе оған:

– Мен сениң менен бирге боламан. Сен мидянлылардың хәммесин бир адамды жеңгендей қылып, қырып таслайсаң, – деди.

¹⁷ Сонда Гидеон:

– Егер мен Сениң мийриміңе ерискен болсам, менің менен сөйлесип атырған Сен екеніңди билиўим ушын, маған бир нышан көрсет. ¹⁸ Илтимас, Саған садақамды әкелип, усыңбағанымша, бул жерден кетип қалма, – деди.

Жаратқан Ийе Гидеонға:

– Сен қайтып келгениңше, усы жерде тураман, – деп жуўап берди.

¹⁹ Гидеон үйине барып, бир ылақты сойды, бир эфа^c уннан ашытқысыз нан писирди хәм гөшти себетке салды да, сорпасын табаққа куйды. Гидеон буларды емен ағашының астына алып барып, периштеге усыңды. ²⁰ Қудайдың периштеси оған:

– Гөшти хәм ашытқысыз нанларды алып, оларды мына тастың үстине қой да, сорпаны үстине қуй, – деди. Гидеон айтылғанларды иследи. ²¹ Жаратқан Ийениң периштеси қолындағы таяғының ушын гөш хәм ашытқысыз нанға тийгизгенде, тастан от шықты. От гөш хәм ашытқысыз нанды жағып, жоқ қылып жиберди. Соннан кейин Жаратқан Ийениң периштеси көзден ғайып болды. ²² Гидеон көрген адамының Жаратқан Ийениң периштеси екенін түсинип:

– Ўах, Ийем, Жаратқан Ийе! Мен Сениң периштең менен жүзбе-жүз көригим, – деди.

²³ Жаратқан Ийе оған:

– Саған тынышлық болсын. Қорқпа, өлмейсең, – деди.

²⁴ Гидеон ол жерде Жаратқан Ийе ушын қурбанлық орын иследи. Қурбанлық орынды Яхўе Шалом деп атады. Бул орын бүгін де Абиезер урпақларының Офра қаласында тур.

²⁵ Тап сол күни түнде Жаратқан Ийе Гидеонға:

– Әкеңнің падасынан жети жасар бир буғаны ал. Соннан кейин, әкеңнің Баал ушын соқтырған қурбанлық орынды бузып, қасындағы кийели ағашты шаўып тасла.

²⁶ Усы төбешиктиң үстине Қудайың Жаратқан Ийеге арнап, тегис етип қурбанлық орын қур. Соңынан сол буғаны ал да, өзиң кесетуғын кийели ағашты отын қылып, жандырылатуғын қурбанлық етип бағышла, – деди. ²⁷ Гидеон өз адамларынан он адамды қасына алып, Жаратқан Ийениң өзине айтқанларын орынлады. Бирақ ол үйіндегилерден хәм қала халқынан қорққанлықтан, буны күндиз емес, ал түнде иследи.

²⁸ Азанда ерте турған қала халқы Баалға арналған қурбанлық орынның бузылып атырғанын, кийели ағаштың шабылғанын хәм буғаның тазадан қурылған қурбанлық орынның үстінде қурбанлық қылып усынылғанын көрди. ²⁹ Сонда олар бир-биринен: «Буны ким иследи?» – деп сорады. Сорастырып көргеннен соң, бул исти Йоаш улы Гидеонның қылғанын билди. ³⁰ Сол себептен олар Йоашқа:

– Баланды сыртқа шығар, ол өлиўи керек. Себеби ол Баалдың қурбанлық орнын бузып, қасындағы кийели ағашты шаўып таслаған, – деди.

³¹ Йоаш өзине топылып келген адамларға:

– Баалды қорғау сизлерге қалды ма? Оны қутқаратуғын сизлер ме? Баалды қорғайтуғынлар таңға дейин өлтириледі. Егер Баал қудай болса, ол өзи ушын гүрессин. Өйткени бузылған қурбанлық орын оныки-го! – деди.

³² Сол күни Йоаш: «Баал өзи ушын өз гүрессин, өйткени бузылған қурбанлық орын оныки», – деп, Гидеонды Еруббаал^d деп атады.

³³ Сол арада мидяңлылар, амалеклер хәм шығыс халықлары бирлесип, Иордан дәрьясынан өтти де, Изреел ойпатлығына шатырларын қурды. ³⁴ Сонда Жаратқан Ийениң Руўхы Гидеонның үстине түсти хәм ол кәрнайын шертип, Абиезер урпақларын өзиниң изине ериўге шақырды. ³⁵ Гидеон пүткил Менашше урыўына хабаршылар жиберип, ол жердеги халықты да жыйнады. Ол Ашер, Зебулон хәм

^c6:19 Бир эфа – шама менен 22 литр.

^d6:32 Еруббаал – Баал гүрессин.

Нафталий урыўларына да хабаршылар жиберди. Солай етип, олар да бирлесийўге келди.

³⁶ Сонда Гидеон Қудайға былай деди:

– Егер Өзиң үде еткениңдей, Израилды мен аркалы қутқаратуғының рас болса, ³⁷ онда мен мына қыркылған жүнди қырманның үстине жаяман. Егер шық жүннің үстине түсип, ал жер қурғақ болса, онда Өзиң айтқаныңдай, Израилды мен аркалы қутқаратуғыныңды билемен.

³⁸ Солай болды да. Ертенине азанда ерте турған Гидеон жүнди алып сыққанда, жүннен бир кесе толы суў шықты.

³⁹ Соннан кейин, Гидеон Қудайға былай деди:

– Маған ғәзеппенбе, және бир тилегим бар. Усы жүн аркалы сынаўыма және бир мәрте рухсат ет. Бул рет тек жүн ғана қурғақ болып, жер бетин шық қапласын.

⁴⁰ Қудай сол түнде Гидеонның айтқанын иследи. Жүн қурғақ болып, пүткил жер бетин шық қаплады.

Жетинши бап

Гидеонның мидянлыларды жеңиўи

7 ¹ Еруббаал, яғный Гидеон хәм оның жанындағы барлық адамлар ерте турып, Харод булағының басына орда курды. Мидянлылардың ордасы олардың арқа тәрәпинде, Море төбешигиниң қасындағы ойпатлықта еди.

² Жаратқан Ийе Гидеонға былай деди:

– Сениң қасындағы адамлар жүдә көп. Олар: «Өз күшимиз бенен қутқарылдық» деп, Мениң алдымда мақтанбаўы ушын, мидянлыларды оларға тәслим қыла алмайман. ³ Енди сен халыққа: «Ким қорққанынан қалтырап турған болса, кетсин, Гилад таўынан изине қайтсын», – де.

Солай етип, халықтан жигирма еки мың адам қайтып кетип, ол жерде он мың адам қалды.

⁴ Жаратқан Ийе Гидеонға:

– Адамларының саны еле де көп. Сен оларды суў бойына алып бар. Мен оларды сол жерде сен ушын електен өткеремен. «Сениң менен барады» деген адамы сенің менен барады. Ал «Сениң менен бармайды» деген адамы бармайды, – деди.

⁵ Гидеон халықты суў бойына алып барды. Жаратқан Ийе Гидеонға:

– Ийт сыяқлы тили менен суў ишкенлерди бир тәрәпке, дизерлеп отырып суў ишкенлерди екінши тәрәпке айыр, – деди.

⁶ Қолларын аўзына апарып, тилери менен суў ишкенлердиң саны үш жүз болды. Ал қалғанларының хәммеси суў ишиў ушын дизерлеп отырды. ⁷ Жаратқан Ийе Гидеонға:

– Сизлерди тили менен суў ишкен үш жүз адам аркалы қутқараман. Мидянлыларды саған тәслим қыламан. Ал қалғанлары үйлерине қайтсын, – деди.

⁸ Солай етип, Гидеон тек үш жүз адамды ғана алып қалып, қалған израиллыларды үйлерине қайтарып жиберди. Сол үш жүз адам кеткенлердиң азық-аўқатлары менен көрнайларын алып қалды. Мидянлылардың ордасы Гидеон болған жердиң төменги жағында, ойпатлықта еди.

⁹ Жаратқан Ийе сол күни түнде Гидеонға былай деди:

– Тур, мидянлылардың ордасына хұжим қыл, өйткени оларды саған тәслим қылып атырман. ¹⁰ Егер хұжим етиўге қорқсаң, Пура атлы хызметшиңди жанына алып, төменге, олардың ордасына бар. ¹¹ Мидянлылардың сөзлерин тыңла. Сонда сен оларға хұжим етиўге жүрексинесен.

Солай етип, Гидеон хызметшиси Пура менен бирге мидянлылар ордасының шетиндеги сақшылар бөлиmine кетти. ¹² Ойпатлыққа жайласып алған мидянлылар,

амалеклер хэм барлық шығыс халықлары шегиртке сыяқлы көп еди. Олардың түйелери де теңиз жағасындағы кум сыяқлы есап-сансыз еди. ¹³ Гидеон ол жерге жетип барғанда, бир адам өз жолдасына көрген түсин айтып берип атыр еди. Ол:

– Мен бир түс көрдим. Түсимде арпадан писирілген бир шөрек нан Мидян ордасына туўры домалап барып, шатырға урылғанда, шатыр кулап, жер менен жексен болды, – деди.

¹⁴ Сол адамның жолдасы:

– Бул израиллы Йоаш улы Гидеонның қылышынан басқа хеш нәрсе емес. Қудай мидянлыларды хэм пүткил орданы оған тәслим етежақ болғаны, – деп жуўап берди.

¹⁵ Гидеон түсти хэм оның жорылыўын еситип, Қудайға сыйынды. Ол Израил ордасына қайтып келип, адамларына:

– Турыңлар! Жаратқан Ийе Мидян ордасын сизлерге тәслим қылды, – деди.

¹⁶ Соңынан Гидеон үш жүз адамды үш топарға бөлип, олардың хәр бирине бир кәрнай хэм бос бир гүзеден берди. Гүзелердің ишинде шыралар бар еди. ¹⁷ Сонда Гидеон оларға былай деди:

– Кезиңиз менде болсын. Мен не ислесем, сизлер де соны ислеңлер. Олардың ордасына барғанымда, мен не ислесем, сизлер де соны ислеңлер. ¹⁸ Мен хэм мениң қасымдағылар кәрнайларымызды шерткенимизде, сизлер де орданың айнала дөгерегинде турып, кәрнайларыңызды шертиңлер де: «Жаратқан Ийе ушын хэм Гидеон ушын!» – деп бақырыңлар.

¹⁹ Гидеон хэм оның қасындағы жүз адам түнде, органғы гезектеги қараўыллар алмасыўдан-ақ, ордаға жетип барды. Олар кәрнайларын шертип, колларындағы гүзелерди сындырды. ²⁰ Үш топар да кәрнайларын шертип, гүзелерин сындырды. Олар шеп қолына шырасын, оң қолына кәрнайын услап: «Жасасын Жаратқан Ийениң хэм Гидеонның қылышы!» – деп бақырды. ²¹ Олардың хәр бири душпан ордасының дөгерегинде, өз орнында турғанда, ордадағылардың хэммеси албырасып, бақырысып каша баслады.

²² Үш жүз кәрнай бирден шертилгенде, Жаратқан Ийе ордадағылардың хэммесине бир-бирине қарсы қылыш көтергизди. Мидян ордасы Серера тәрпегеи Бейт-Шиттаға қарай, яғнай Таббатқа жақын жердеги Абел-Мехоланың шетине дейин қашып кетти.

²³ Сонда Нафталий, Ашер хэм пүткил Менашше урыўларынан болған израиллылар шақырылды хэм олар мидянлыларды қуа баслады.

²⁴ Кейин Гидеон Эфрайымның пүткил таўлы үлкесине хабаршылар жиберип, былай деди: «Төменге түсип, мидянлыларға хұжим қылыңлар. Олардың жолларын тосыў ушын, Бейт-Бараға дейинги Иордан дәрьясының суў өткеллерин қолға киргизиңлер». Солай етип, эфрайымлылар жыйналып, Бейт-Бараға дейинги Иордан дәрьясының суў өткеллерин қолға киргизди. ²⁵ Олар мидянлылардың еки басшысын, Ореб пенен Зеебти тутқынға алды. Оребти Ореб жартасының қасында, ал Зеебти Зееб шарап искенжеси жанында өлтирип, мидянлыларды қуыўды даўам етти. Ореб пенен Зеебтиң кесилген басларын Иордан дәрьясының арғы жағындағы Гидеонға апарып берди.

Сегизинши бап

Зебах пенен Салмуна

8 ¹ Эфрайым урыўының адамлары Гидеонға:

– Мидянлылар менен урысыўға кеткениңде, бизлерди шақырмадың. Бизлерге не ушын бундай қылдың? – деп оны қатты айыплады.

² Гидеон оларға былай деп жуўап берди:

– Сизлердің ислеген исиңиздің қасында меники не болыпты? Эфрайымның териминен қалған жүзимлер Абиезердің пүткил жүзим өнимлеринен жақсырақ емес

пе? ³Қудай Мидян басшылары болған Ореб хэм Зеебти сизлерге тәслим қылды. Сизлерге тең келетуғындай, мен не ислей алдым?

Гидеонның бул сөзлери олардың ғәзебин қайтарды.

⁴Гидеон хэм оның жанындағы үш жүз адам Иордан дәрьясына келип, дәрьяны кесип өтті. Олар шаршаса да, мидянлыларды қууыұды дауам етті. ⁵Ол Суккотқа келгенде, қала халқына:

– Мениң изимнен киятырған адамларыма нан бериңлер, олар халдан тайған. Мен Мидян патшалары Зебах хэм Салмуннаның изинен қуып баратырман, – деди.

⁶Суккот басшылары оған:

– Сениң әскерлеріңе нан бергендей, сен Зебах хэм Салмуннаны тутқынға алып па едің? – деди.

⁷Гидеон оларға:

– Болады, усы сөзиңиз ушын, Жаратқан Ийе Зебах пенен Салмуннаны маған тәслим еткенде, мен денелериңизди шөл тикенлери хэм шеңгеллери менен тилким-тилким қыламан, – деди.

⁸Гидеон ол жерден Пену-Элге кетти хэм оның халқынан да тап солай деп илтимас қылды. Бирақ Пену-Эл халқы да Суккот халқының берген жууабын берди. ⁹Гидеон оларға:

– Сау-саламат изиме қайтқанымда, бул минараны қулатаман, – деди.

¹⁰Сол ўақытта Зебах пенен Салмунна он бес мыңға шамалас аман қалған шығыс халықларының әскерлери менен бирликте Қаркорда еди. Қуралланған бир жүз жигирма мың әскер өлген еди. ¹¹Гидеон Нобах хэм Йогбоханың шығыс тәрәпиндеги кәрўан жолы менен барып, аңсыз турған душпан ордасына хұжим жасады. ¹²Зебах пенен Салмунна қашып кетти, ал Гидеон олардың изинен қуўды. Ол Мидяның еки патшасы болған усы Зебах пенен Салмуннаны қолға алып, олардың барлық әскерлерин албыратып таслады.

¹³Йоаш улы Гидеон урыстан Херес төбешиги бойлап қайтты. ¹⁴Жолда Гидеон Суккоттың бир жас жигитин услап алып, оны сораўға тутты. Жас жигит оған Суккоттың жетпис жети басшысы менен ақсақалларының атларын жазып берди.

¹⁵Гидеон Суккот халқына барып, оларға былай деди:

– Сизлер маған: «Сениң халдан тайған адамларына нан беретуғындай, сен Зебах пенен Салмуннаны тутқынға алып па едің?» – деп мени масқаралаған едіңиз. Минекей, Зебах пенен Салмунна!

¹⁶Соңынан Гидеон қала ақсақалларын топлап, Суккот халқын шөл тикенлери хэм шеңгеллери менен жазалады. ¹⁷Кейин Пену-Эл минарасын қулатып, қала халқын өлтирди.

¹⁸Соңынан Гидеон Зебах пенен Салмуннадан:

– Таборда өлтиргенлериңиз қандай адамлар еди? – деп сорады. Олар Гидеонға:

– Олар саған усаған еди, хәммеси патша улларына мегзес еди, – деп жууап берди.

¹⁹Гидеон оларға:

– Олар мениң туўысқанларым, анамның уллары еди. Тири Жаратқан Ийе хақы ант ишемен, егер сизлер оларды аман қалдырғаныңызда, мен де сизлерди өлтирмес едим, – деди. ²⁰Соннан кейин, Гидеон туңғыш улы Етерге:

– Қәне, оларды өлтир, – деди. Деген менен, еле жас болған Етер қорқып, қылышын көтермеді.

²¹Сонда Зебах пенен Салмунна Гидеонға:

– Бизлерди өзиң өлтир. Еркектің исин тек еркек ислей алады, – деди.

Солай етип, Гидеон барып, Зебах пенен Салмуннаны өлтирди хэм түйелериниң мойнындағы ярым ай көринисиндеги безениў буйымларын алды.

²²Израиллылар Гидеонға:

– Сен, улың хәм ақлығың бизлерге басшылық етиң. Себеби бизлерди мидянлылардың қолынан сен қутқардың, – деди.

²³ Бірақ Гидеон оларға:

– Мен де, улым да сизлерге басшылық қылмаймыз. Сизлерге Жаратқан Ийе басшылық қылады, – деп жууап берди. ²⁴ Соңынан Гидеон дауам етип:

– Сизлерден бир тилегим бар: маған хәр бириңиз олжаларыңыздан бир алтын сырғадан бериндер, – деди. Душпанлар исмайыллылар болғанлықтан, алтын сырға тағатуғын еди.

²⁵ Израиллылар:

– Жан деп береміз, – деп, жерге бир жайыў жайды да, олжаларынан бир сырғадан жайыўдың үстине таслады. ²⁶ Ай көринисиндеги безеңіў буйымларын, түймелерди, Мидян патшаларының шым қызыл шапанларын хәм түйелердің мойнындағы алтын шынжырларды есапламағанда, Гидеонның алған алтын сырғаларының ауырлығы бир мың жети жүз шекел^е шықты. ²⁷ Гидеон олардан бир эфод ислетип, оны өз қаласы болған Офраға жайластырды. Пүткіл израиллылар усы эфодқа табынып, Жаратқан Ийеге опасызлық қылды. Солай етип, бул бут Гидеон хәм оның шаңарағы ушын бир дузақ болды.

²⁸ Израиллылардан жеңілген мидянлылар оларға бир мәрте де қарсы көтерилмеді. Ел Гидеон дәуірінде қырк жыл парахатшылықта жасады.

Гидеонның өлими

²⁹ Йоаш улы Еруббаал қайтып келип, өз үйінде жасаўды дауам етті. ³⁰ Оның жетпис улы бар еди, себеби оның хаяллары көп болды. ³¹ Гидеонның Шехемде бир тоқалы бар еди. Сол тоқалы да бир ул туўып берип, оның атын Абимелех қойды. ³² Йоаш улы Гидеон мазмунлы узақ өмир сүрип, қайтыс болды. Ол Абиезер урпақларының Офра қаласындағы әкеси Йоаштың қәбирине жерленди.

³³ Гидеон өлгеннен кейин, израиллылар Жаратқан Ийеге және опасызлық қылып, Баал мүсинлерине табынды. Олар Баал-Беритти өзлерине қудай етип қойды.

³⁴ Өзлерин әтирапындағы душпанларынан қутқарған Қудайы Жаратқан Ийени ұмытты. ³⁵ Және де, олар Израилға сонша жақсылықтар қылған Еруббаалдың, яғнай Гидеонның шаңарағына да жақсы қатнаста болмады.

Тоғызыншы бап

Абимелех

9 ¹ Еруббаалдың улы Абимелех дайыларының жанына, Шехем қаласына барып, оларға хәм анасының тийресинен болған барлық адамларға былай деди: ²

– Шехем халқынан: «Сизлер ушын қайсысы жақсырақ? Гидеонның жетпис улы сизлерге бийлик еткени ме ямаса бир адамның бийлик еткени ме?» – деп сораңдар. Мениң өзлериңиз бенен сүйеги бир, қанлас екенімди ұмытпаңдар.

³ Дайылары Абимелехтиң айтқанларын Шехем халқына жеткерди. Соннан кейин, Абимелехке халықтың кеўли ийип: «Ол бизлердің туўысқанамыз болады», – деди. ⁴ Олар Абимелехке Баал-Берит бутханасынан жетпис шекел гүмис берди. Ал Абимелех бул ақшаға оңбаған хәм жарамас адамларды изине ертти. ⁵ Соңынан ол Офраға, әкесинің үйине кетип, туўысқанларын, яғнай Еруббаалдың жетпис улын бир тас үстінде өлтирди. Тек ғана Еруббаалдың генже улы Йотам қашып жасырынғаны ушын аман қалды.

⁶ Кейин пүткіл Шехем хәм Бейт-Милло халықлары бирге жыйналып, Шехемдеги естелик тастың жанындағы емен ағашының қасына барды хәм Абимелехти патша етип тайынлады.

^е8:26 Бир мың жети жүз шекел – шама менен 20 килограммға тең.

7 Бул хабар Йотамға жетип барганда, ол Геризим тауының төбесине шығып, бәлент дауыс пенен халыққа былай деди:

«Хәй, Шехем халқы! Мени тыңлаңлар, сонда Қудай да сизлерди тыңлайды. 8 Бир күни тереклер өзлерине патша таңлап, оны майламакшы болыпты. Сонда олар зәйтүн ағашына барып: „Бизлердің патшамыз бол“, – депти.

9 Зәйтүн ағашы оларға: „Қудайлар хәм адамларды хұрметке еристириу ушын колланылатуғын майымды таслап, тереклердің үстінде шакаларымды тербелтип турайын ба?“ – деп жууап берипти.

10 Сонда тереклер әнжир ағашына: „Кел, сен бизлердің патшамыз бол“, – депти.

11 Әнжир ағашы оларға: „Жақсы хәм мазалы мийұемди таслап, тереклер үстинен басшылық етейин бе?“ – деп жууап берипти.

12 Соңынан тереклер жүзим ағашына: „Кел, сен-ақ бизлердің патшамыз бол“, – депти. 13 Жүзим ағашы оларға: „Қудайлардың хәм адамлардың кеулин көтеретуғын шарабымды таслап, тереклер үстинен басшылық етейин бе?“ – депти.

14 Ақыры тереклер шеңгелге келип: „Кел, бизлердің патшамыз бол“, – депти.

15 Шеңгел оларға: „Егер шынында да мени майлап, өзлериңизге патша етип қоймакшы болсаңыз, онда келиңдер, көленкемде паналаңлар. Егер паналамасаңыз, тикенлеримнен шыққан от Лебанонның кедр^f ағашларын жандырып жибереди“, – депти.

16 Минекей, сизлер Абимелехти патша етип сайлап әдил хәм дурсы иследик деп санайсызлар ма? Еруббаал хәм оның шаңарағына жақсылық еткениңиз усы ма? Бул мүнәсибетиңиз әкеме ылайық па? 17 Ал әкем сизлерди мидянлылардың қолынан кутқару ушын өз жанын қәуіп астына қойып, сизлер ушын урысты. 18 Бирақ бүгин сизлер әкемнің шаңарағына қарсы қол көтердиңдер, оның жетпис улын бир тастың үстінде өлтирдиңдер. Оның токалынан тууылған Абимелехти болса, өз тууысқаныңыз болғаны ушын Шехемге патша қылып қойдыңлар. 19 Егер бүгин Еруббаал хәм оның шаңарағына дурсы хәм әдил ис ислеген болсаңыз, онда Абимелех ушын қууаның, ол да сизлер ушын қууансын! 20 Бирақ олай болмаса, Абимелехтен от шығып, Шехем хәм Бейт-Милло халқын жандырып жиберсин. Я болмаса, Шехем хәм Бейт-Милло халқынан от шығып, Абимелехти жандырып жиберсин».

21 Соңынан Йотам тууысқаны Абимелехтен узаққа, Беерге қарай қашып кетип, сол жерде жасады.

22 Абимелех Израилды үш жыл басқарды. 23 Кейин Қудай Абимелех пенен Шехем халқының арасына жаман руу х жиберип, бир-бирине қарсы қылды хәм халық Абимелехке бойсынбай қойды. 24 Себеби Қудай буны өз тууысқанлары болған Еруббаалдың жетпис улын өлтирген Абимелехтен хәм оның бул исин қоллап-қууатлаған Шехем халқынан, олар төккен қанның қунын алыу ушын иследи. 25 Шехем халқы Абимелехке қарсы тау басларында букқы жасады хәм ол жерден өткенлердің хәммесин тонады. Бул хәкқында Абимелехке хабар жетти.

26 Әбед улы Гаал тууысқанлары менен бирге келип, Шехемге жайласты. Ол Шехем халқының исенимине кирди. 27 Олар бағларға барып, жүзим жыйнады хәм оны сығып, шарап ислегеннен кейин, байрамлады. Олар өз қудайының бутханасында ишип-жеп отырып, Абимелехке мазақ сөзлер айтты. 28 Сонда Әбед улы Гаал былай деди: «Бизлер, яғнай Шехем халқы Абимелехке хызмет ететуғындай, ол ким болыпты? Ол Еруббаалдың улы емес пе? Зебул да оның оң қолы емес пе? Сизлер шехемлилердің атасы Хамордың ұрпағынан болғанларға хызмет қылыңлар. Абимелехке не деп хызмет етемиз? 29 Қәнекей, бул халықты мен басқарсам еди! Сонда Абимелехти өзим қуып жиберер едим хәм оған: „Әскерлеринди көбейтип, сауаш майданына шық!“ – дер едим».

^f9:15 Кедр – қарағай ағашқа ұқсас нәхән теректин бир түри.

³⁰ Қаланың басшысы болған Зебул Эбед улы Гаалдың сөзлерін еситкенде, гәзеби қайнады. ³¹ Ол Абимелехке жасырын түрде хабаршылар жоллап, олар арқалы мыналарды айтып жиберди: «Мине, Эбед улы Гаал хәм оның туұысқанлары Шехемге келди. Олар қаланы саған қарсы қоймақта. ³² Енди сен түнде адамларың менен бирге келип, атызда букқы таслап жат. ³³ Азанда таң атыұдан-ақ орныңнан турып, қалаға хұжим жаса. Гаал хәм оның адамлары саған қарсы шыққанда, оларға қолыңнан келгенин исле».

³⁴ Солай етип, Абимелех хәм оның адамлары түнде турып, төрт топарға бөлинди де, Шехемге жақын жерде букқы таслап жатты.

³⁵ Эбед улы Гаал сыртқа шығып, қала дәрұазасының аұзында турғанда, Абимелех хәм оның қасындағылар букқыда жатырған жеринен шықты. ³⁶ Қиятырғанларды көрген Гаал Зебулға:

– Таўлардың төбесинен түсип қиятырғанларға қара! – деди.

Зебул оған:

– Адамларға уқсатып турғаның негизинде таўлардың көлеңкеси-ғо, – деди.

³⁷ Бирақ Гаал сөзин даўам етип:

– Қара, үлкемиздің ортасындағы төбешиктен адамлар түсип қиятыр. Палкерлер емени тәрәптен де бир топар қиятыр, – деди.

³⁸ Сонда Зебул Гаалға:

– Енди сенин: «Бизлер Абимелехке хызмет ететуғындай, ол ким болыпты?» – деген сөзин қаяқта? Сен менсинбеген халық усы емес пе? Қәне, енди шығып, олар менен өзін урыс, – деди.

³⁹ Гаал Шехем халқын баслап, Абимелех пенен урысыўға шықты. ⁴⁰ Бирақ ол жеңилип қаша баслады хәм Абимелех оның изинен куўды. Қаланың кирер аұзына дейинги аралықта көп санлы өлилер жайрап жатты.

⁴¹ Абимелех Арумада қалды. Ал Зебул Гаалға хәм оның туұысқанларына Шехемде жасаўға рухсат бермей, оларды қаладан куўып жиберди.

⁴² Ертеңине Абимелех шехемлилердің атызларға шыққанынан хабар тапты. ⁴³ Ол адамларын үш топарға бөлип, атызларда букқы таслап жатты. Халықтың қаладан шыққанын көргенде хұжим қылып, оларды өлтирди. ⁴⁴ Абимелех жанындағы топары менен жылдам түрде қаланың кирер аұзына барып турғанда, басқа еки топары атызда болғанларға хұжим жасап, оларды өлтирди. ⁴⁵ Абимелех күн бойы қалаға қарсы урысып, қаланы қолға киргизди хәм халқын қылыштан өткизди. Қаланы ўайран етип, үстине дуз септи.

⁴⁶ Шехем минарасындағы адамлар болған ўақыялар хәкқинде еситкенде, Эл-Берит бутханасының қорғанын паналады. ⁴⁷ Абимелех Шехем минарасында болғанлардың сол жерге жыйналғанынан хабар тапты. ⁴⁸ Сонда ол қасындағы адамлары менен бирге Салмон таўына шықты. Қолына бир балта алып, теректиң шақасын шапты да, оны ийинине қойып, қасындағы халыққа: «Мениң не ислегенимди көрдиндер, дәрриў сизлер де солай ислеңдер», – деди. ⁴⁹ Солай етип, хәммеси бир шақадан кесип алып, Абимелехтиң изине ерди. Олар шақаларды қорғанның түбине ўйип, от берди. Солай етип, Шехем минарасында болған мыңға жақын еркек хәм хаяллар өлди.

⁵⁰ Соннан кейин, Абимелех Тебеске барды да, қаланы қамал қылып, оны қолға киргизди. ⁵¹ Қаланың ортасында беккем бир минара бар еди. Еркек хәм хаяллар, пүтқил қала халқы сол жерди паналады. Олар қапыларды илип, минараның төбесине шықты. ⁵² Абимелех минараға келип, оған хұжим қылды. Бирақ ол минараға от берий ўшын қапысына жақынласқанда, ⁵³ бир хаял дигирманның үстинги тасын Абимелехтиң үстине ылақтырып жиберип, басын жарды.

⁵⁴ Абимелех дәрхал курал-жарағын алып жүретуғын нөкерин шақырып алды да, оған:

– Қылышыңды шығар да, мени өлтир. Хеш ким: «Абимелехти бир хаял өлтирди» деп айтып жүрмесин, – деди.

Нөкер қылышын Абимелехке суғып, оны өлтирди. ⁵⁵ Абимелехтиң өлгенин көргенде, израиллылар үйлерине қайтты.

⁵⁶ Солай етип, жетпіс туұысқанын өлтирип, әкесине қарсы жауызлық қылғаны үшін, Қудай Абимелехти ұсылай жазалады. ⁵⁷ Қудай Шехем халқын да ислеген барлық жауызлықтары үшін жазалады. Олар Еруббаалдың ұлы Йотамның гарғысына ушырады.

Оныншы бап

Тола

10 ¹ Абимелехтиң өлиминен кейін, Израилды қутқарыу үшін Иссахар урыуынан Додоның ақлығы, Пуаның ұлы болған Тола атлы бир адам шықты. Тола Эфраимның таулы үлкесіндегі Шамирде жасайтуғын еді. ² Ол Израилға жигирма үш жыл бийлик еткеннен соң, қайтыс болды хәм Шамирде жерленди.

Яир

³ Соннан кейін, Гиладтан Яир деген адам шығып, Израилда жигирма еки жыл бийлик етті. ⁴ Оның отыз ұлы болды. Олар отыз ешекке минип, отыз қаланы басқарды. Гилад жеріндегі бул қалалар бүгін де Яирге тийісли қалалар деп аталады. ⁵ Яир өлип, Қамонда жерленди.

Ифтах

⁶ Израиллылар Жаратқан Ийениң нәзерінде жауыз болған ислерди және иследи. Олар Баалға, Аштартаға, арамлылар, сидонлылар, моаблылар, аммонлар хәм филистлердің бутларына табынып кетти. Олар Жаратқан Ийени таслап кетти, Оған сыйынбай қойды. ⁷ Солай етип, израиллыларға ғәзеби қайнаған Жаратқан Ийе оларды филистлер менен аммонлардың қолына тапсырды. ⁸ Олар Иордан дәрьясының арғы тәрәпинде, Гиладтағы аморлардың жерінде жасайтуғын пүткіл израиллыларды сол жылдан баслап он сегіз жыл дауаында езип, оларға зулымлық иследи. ⁹ Аммон халқы Яхуда, Бенамин хәм Эфраим урыулары менен урысыу үшін Иордан дәрьясынан өтті. Сол себепли Израил аұыр аұхалда қалды. ¹⁰ Сонда израиллылар Жаратқан Ийеге:

– Бизлер Саған қарсы гүна иследик. Сени, өз Қудайымызды таслап, Баалларға табынып кеттик, – деп нала шекти.

¹¹ Жаратқан Ийе израиллыларға былай деп жууап берди:

– Сизлерди мысырлылардан, аморлардан, аммонлардан хәм филистлерден қутқарған Мен емес пе едим? ¹² Сидонлылар, амалеклер хәм маонлылар сизлерге езиушлик қылғанда да, сизлер Маған нала шеккен едиңіз хәм Мен сизлерди олардың қолынан қутқарған едим. ¹³ Бирақ сизлер Мени таслап, басқа қудайларға табынып кеттиңіз. Сол себепли Мен де енди сизлерди қутқармайман. ¹⁴ Барыңлар, таңлаған қудайларыңызға нала етиңдер. Қыйыншылыққа түскениңизде, сизлерди олар қутқарсын.

¹⁵ Израиллылар Жаратқан Ийеге:

– Бизлер гүна иследик. Нени мақул деп тапсаң, бизлерге соны исле. Тек бүгін бизлерди қутқар, – деди.

¹⁶ Соңынан олар өзлеріндегі жат қудайлардың мүсинлерин ылақтырып таслап, Жаратқан Ийеге сыйынды. Жаратқан Ийе де израиллылардың жәбир шегиуине артық шыдамады.

¹⁷ Аммонлар урысыу ушын жыйналып, Гиладта орда курганда, израиллылар да жыйналып, Миспада ордасын курды. ¹⁸ Гилад әскерлериниң басшылары бир-бирине: «Аммонларға қарсы биринши болып урысты баслаған адам пүткил Гилад халқының басшысы болады», – деди.

Он биринши бап

11 ¹ Гиладлы Ифтах деген бир мәрт жаўынгер бар еди. Ол бир бузык хаялдың улы болып, әкесиниң аты Гилад еди. ² Гиладтың өз хаялы да оған уллар туўып берди. Олар үлкейгенде Ифтахты қуўып, оған: «Әкемиздиң үйинен мийрас алмайсаң. Өйткени сен басқа бир хаялдың улысаң», – деди. ³ Ифтах туўысқанларынан қашып, Тоб журтына жайласып алды хәм дөгерегине жыйналған онбаған адамлар оның менен бирге басқыншылық ете баслады.

⁴ Бир қанша ўақыт өткеннен кейин, аммон халқы израиллыларға урыс ашты. ⁵ Урыс ўақтында, Гилад ақсақаллары Ифтахты алып келиу ушын Тоб журтына кетти. ⁶ Олар Ифтахқа:

– Жүр, бизлердиң сәркәрдамыз бол, аммонлар менен урысайық, – деди.

⁷ Ифтах оларға:

– Мени жек көрип, әкемниң үйинен қуўған сизлер емес пе? Басыңызға ис түскенде, не ушын маған келдиңиз? – деп жуўап берди.

⁸ Гилад ақсақаллары оған:

– Енди саған бас ийип келиуимиздиң себеби, сен бизлер менен бирге барып, аммонлар менен урыс. Сонда сен бизлерге, яғный Гилад халқына басшы боласаң, – деди.

⁹ Ифтах олардан:

– Аммонлар менен урысыўға мени алып барсаңыз хәм Жаратқан Ийе оларды маған тәслим қылса, онда мен сизлердиң басшыңыз боламан, – деди.

¹⁰ Гилад ақсақаллары оған:

– Жаратқан Ийе бизлерге гүә болсын, анық айтқанындай болады, – деди.

¹¹ Солай етип, Ифтах Гилад ақсақаллары менен бирге кетти. Халық оны өзлерине басшы хәм сәркәрда етип қойды. Ифтах айтқан барлық сөзлерин Миспада, Жаратқан Ийениң алдында тәкирарлады.

¹² Соннан кейин, Ифтах аммон халқының патшасына елшилер жиберип:

«Жеримизге урыс ашыўға келгендей, бизлердиң арамызда қандай келиспеўшилиқ болған еди?» – деди.

¹³ Аммон патшасы Ифтахтың елшилерине мына жуўапты айтып жиберди:

«Израиллылар Мысырдан шыққаннан кейин, Арнон дәрьясынан баслап Яббок хәм Иордан дәрьяларына дейинги жерлеримди алып қойды. Енди бул жерлерди маған урыссыз қайтарып бер».

¹⁴ Ифтах аммон халқының патшасына және елшилер жиберип, ¹⁵ былай деди:

«Ифтах былай деп атыр: „Израил Моаб жерлерин де, аммон халқының жерлерин де алмады. ¹⁶ Себеби Израил Мысырдан шыққан ўақытта шөл арқалы жүрип, Қамыс теңизине, кейин Қадешке келди. ¹⁷ Соңынан Израил Эдом патшасына елшилер жиберип, жерлери арқалы өтиўге рұхсат сорады. Бирақ Эдом патшасы кулақ аспады. Израил Моаб патшасына да елшилер жиберди, бирақ ол да рұхсат бермеді. Сонлықтан Израил Қадеште қалды.

¹⁸ Кейин Израил шөл жерлер менен жүрип, Эдом менен Моаб жерлериниң этирапынан өшти. Олар Моаб жериниң шығыс тәрәпине келип, Арнонның арғы тәрәпине орналасты. Бирақ Моаб шегарасының ишине кирмеді. Өйткени Арнон моаблылардың шегарасы еди.

¹⁹ Соңынан Израил Хешбонда хәкимдарлық етип атырған аморлардың патшасы Сихонға елшилер жиберип: „Жеримизге барыу ушын сениң елиң арқалы өтиуимизге

рухсат бер“, – деди. ²⁰ Бирак Сихон Израилдың жеринен кесип өтiуiне исенбеди. Сонлықтан ол барлық әскерлерин жыйнап, Яхасада орда курды хәм Израилға урыс ашты.

²¹ Израилдың Қудайы Жаратқан Ийе Сихонды хәм оның пүткил халқын израиллыларға тәслим қылды. Израиллылар аморларды жеңип, олар жасаған жерлердиң хәммесин қолға киргизди. ²² Олар Арноннан Яббоқ дәрьясына, шөлден Иордан дәрьясына дейин созылған пүткил Амор жерлерин ийелеп алды.

²³ Енди Израилдың Қудайы Жаратқан Ийе аморларды Өз халқы болған Израилдың алдынан куўғаннан кейин, оларды қайтарып алыўға сениң қандай хақың бар?

²⁴ Қудайың болған Кемош саған бир жер берсе, ол жерге ийелик етпес пе едиң? Бизлер де Қудайымыз Жаратқан Ийениң өзлеримизге берген жерлерине ийелик етемиз.

²⁵ Сен Моаб патшасы Сиппор улы Балактан үстемсең бе? Ол қашан израиллылар менен тартысып, қашан олар менен урысыўға шықты? ²⁶ Израиллылар үш жүз жылдан берли Хешбон менен Ароерде хәм олардың этирапындағы аўылларда, және де, Арнон жағасындағы барлық қалаларда жасап киятыр. Усы ўақытка дейин бул жерлерди не ушын алмадыңлар? ²⁷ Мен сениң алдында айыплы емеспен. Бирак сен маған қарсы урысқа шығып, нахақлық қылып атырсаң. Жаратқан Ийе – Қазы, Оның Өзи бүгин израиллыларға хәм аммонларға қазылық етсин“».

²⁸ Бирак Ифтахтың айтып жиберген бул сөзлерине Аммон патшасы кулақ салмады.

²⁹ Сонда Жаратқан Ийениң Руўхы Ифтахтың үстине түсти. Ифтах Гилад хәм Менашшеден, соңынан Гиладтағы Миспадан өтип, аммонларға қарай кетти. ³⁰ Ол Жаратқан Ийениң алдында ўәде берип былай деди: «Егер аммонларды маған тәслим қылсаң, ³¹ оларды жеңип, саў-саламат қайтқанымда, мени күтип алыў ушын үйимниң есигинен биринши болып ким шыкса, оны Жаратқан Ийеге бағышлап, жандырылатуғын қурбанлық етип беремен».

³² Соннан кейин, Ифтах аммонлар менен урысыўға кетти. Жаратқан Ийе оларды Ифтахқа тәслим қылды. ³³ Ифтах Ароерден Миннитке шекемги жигирма қаланы хәм Абел-Керамимге шекемги қалаларды ўайран етип, аммонларды үлкен жеңилиске ушыратты. Солай етип, аммонлар израиллыларға бағынышлы болды.

³⁴ Ифтах Миспаға, өз үйине қайтқанда, оның қызы дәп шертип, ойынға түсип, оны күтип алыўға шықты. Бул қыз оның жалғыз перзенти болып, оннан басқа я улы, я қызы жоқ еди. ³⁵ Ифтах қызын көргенде, кийимлерин жыртып:

– Ўах, қызым, жүрегимди қан етип, мени бахтықара қылдың-ғо! Өйткени мен Жаратқан Ийеге берген ўәдемди буза алмайман, – деди.

³⁶ Қыз әкесине:

– Аға, сен Жаратқан Ийеге ант иштиң. Жаратқан Ийе душпанларың болған аммонлардан сениң ушын өш алған екен, енди сен де аўзыңнан не шыққан болса, маған соны исле, – деди. ³⁷ Соңынан қыз әкесине және:

– Бир тилегим бар: маған еки ай мәўлет бер, досларым менен таўға шығып, маған турмысқа шығыў несип етпегенине жылайын, – деди.

³⁸ Әкеси қызына:

– Яқшы, бара ғой, – деп еки айға рухсат берди. Қыз дослары менен бирге таўға шығып, турмысқа шығыў несип етпегенине жылады. ³⁹ Еки айдан соң, қыз әкесиниң жанына қайтты. Әкеси берген ўәдесин орынлады. Қызға еркектиң қолы тиймеген еди.

Соннан кейин, Израилда мынадай бир дәстүр пайда болды: ⁴⁰ Израил халқының қызлары хәр жылы таўға шығып, гиладлы Ифтахтың қызы ушын төрт күн аза тутатуғын болды.

Он екінші бап

Ифтах хэм Эфрайым урыуы

12¹ Эфрайым урыуы жыйналып, Сафонға қарай кешип өтті. Олар Ифтахқа: – Аммонлар менен урысыуға кеткеніңде, бизлерди не ушын шақырмадың? Сонлыктан бизлер сени де, үйінди де жағып жиберемиз, – деди.

² Ифтах оларға:

– Халкым хэм мен аммонлар менен қатты жәнжеллескенимизде, мен сизлерди шақырған едим. Бірақ сизлер келип, мени олардың қолынан қутқармадыңлар. ³ Мени қутқармайтуғыныңызға көзім жеткенде, жанымды кәуіп астына қойып, аммонларға қарсы хұжим жасадым. Кейін Жаратқан Ийе оларды маған тәслим қылды. Не ушын бүгін мениң менен урысыуға келдіңдер? – деди.

⁴ Эфрайым урыуынан болғанлар гиладлыларға: «Хәй, Эфрайым хэм Менашше урпақлары арасында жасайтуғын гиладлылар! Сизлер Эфрайымның қашқынларысыз», – деген еди. Сонда Ифтах пүткіл Гилад халқын жыйнап, Эфрайым урыуына қарсы сауашқа түсти хэм оларды қыйратты. ⁵ Иордан дәрьясындағы Эфрайым урыуының жерине қарай өтетуғын өткеллерди қолға алған гиладлылар өтпекши болып келген қашқыннан: «Эфрайым урыуынанбысаң?» деп сорағанда, ол: «Як» десе, ⁶ сонда оларға: «Шиболет деп айт», – дейтуғын еди⁸. Бірақ олар: «Сиболет» дейтуғын еди. Өйткени олар «шиболет» сөзин дурыс айта алмайтуғын еди. Сол себепли оларды услап, Иордан дәрьясының өткеллеринде өлтиретуғын еди. Сол ұақытта эфрайымлылардан қырк еки мың адам өлтирилди. ⁷ Гиладлы Ифтах Израилда алты жыл бийлик қылды. Соннан кейін ол өлип, Гиладтың бир қаласында жерленди.

Ибсан, Элон хэм Абдон

⁸ Кейін ала Израил халқына бейтлехемли Ибсан бийлик етті. ⁹ Ибсанның отыз улы хэм отыз қызы болды. Ол қызларын басқа тийрелерге узатып, улдарын да басқа урыулардан үйлендирди. Ибсан Израилда жети жыл бийлик етті. ¹⁰ Соңынан ол өлип, Бейтлехемде жерленди.

¹¹ Ибсаннан кейін, Израилда Зебулон урыуынан болған Элон он жыл бийлик етті.

¹² Ол өлип, Зебулон жеріндеги Айялонда жерленди.

¹³ Элоннан кейін, Израилда Пиратоннан болған Хиллел улы Абдон бийлик етті.

¹⁴ Абдонның жетпис ешекке минип жүретуғын қырк улы хэм отыз ақлығы болды. Абдон Израилда сегиз жыл бийлик етті. ¹⁵ Пиратонлы Хиллелдің улы Абдон өлип, Эфрайым жеріндеги, бурын амалеклерге тийисли болған таулы үлкедеги Пиратонға жерленди.

Он үшінші бап

Самсонның тууылыуы

13¹ Израил халқы Жаратқан Ийениң алдында және жауыз ислер ислей баслады. Жаратқан Ийе де оларды қырк жылға филистлердің қолына тапсырды.

² Сора қаласынан, Дан урыуынан болған Маноах атлы бир адам бар еди. Оның хаялы нәсилсиз болып, хеш перзенти жоқ еди. ³ Жаратқан Ийениң периштеси хаялға көринип, оған былай деди:

– Сен нәсилсиз болып, перзент көрмеген болсаң да, енди хәмиледар болып, бир ул тууасаң. ⁴ Ендигиден былай абайлы бол, сен шарап та, басқа өтқир ишимлик

⁸12:6 Эфрайым урыуының адамлары менен гиладлылар арасындағы диалект өзгеше болып, олардың колланған сөзлеринде айырмашылық бар еди.

те иште хәм хеш бир харам нәрсе жеме. ⁵ Себеби сен хәмиледар болып, бир ул туўасаң. Оның басына пәки тиймесин. Өйткени бала ана курсағынан баслап-ақ, Қудайға бағышланған болады хәм ол Израил халқын филистлердің қолынан қутқара баслайды.

⁶ Хаял күйеуіне былай деди:

– Қасыма Қудайдың бир адамы келди. Ол Қудайдың периштеси сыяклы жүдә айбатлы еди. Мен оннан қай жерден келгенин сорамадым, ол да маған атын айтпады. ⁷ Бирақ ол маған: «Сен хәмиледар болып, бир ул туўасаң. Ендигиден былай, шарапта, басқа өткір ишимлик те иште хәм хеш бир харам нәрсе жеме. Себеби бала ана курсағынан баслап, өлетуғын күніне дейін, Қудайға бағышланған болады», – деди.

⁸ Сонда Маноах Жаратқан Ийеге дуға етип: «О Ийем, Сен жиберген сол Қудайдың адамы және келиуін хәм туўылатуғын бала ушын не ислеуіміз кереклигин бизлерге үйрегіуін жалбарынып сораيمان», – деди.

⁹ Қудай Маноахтың дуғасын еситти. Хаял атызда отырған уақытта, Қудайдың периштеси оған және келди. Бирақ Маноах хаялының жанында жоқ еди. ¹⁰ Хаял күйеуіне хабар бериуі ушын асығыс түрде жууырып кетти хәм күйеуіне:

– Ана бирде қасыма келген адам маған және көринди! – деди.

¹¹ Маноах турып, хаялының изине ерди хәм сол адамның жанына келип, оннан:

– Хаялым менен сөйлескен сиз бе? – деп сорады.

Сол адам оған:

– Аўа, мен, – деди.

¹² Маноах оннан:

– Сизин айтқанларыңыз орынланғанда, бала қалай жасауы хәм не ислеуі керек? – деп сорады.

¹³ Жаратқан Ийениң периштеси Маноахқа былай деди:

– Хаялың айтқанларымның хәммесин орынласын. ¹⁴ Ол жүзимнен исленген хеш бир нәрсени жемесин, шарапта, басқа өткір ишимлик те ишпесин хәм хеш бир харам нәрсе жемесин. Буйырғанларымның хәммесин орынласын.

¹⁵ Сонда Маноах Жаратқан Ийениң периштесине:

– Токтап турың. Сиз ушын бир ылақ соймақшымыз, – деди.

¹⁶ Жаратқан Ийениң периштеси оған:

– Мени ириккениң менен таярлаған аўқатыңды жемеймен. Егер жандырылатуғын қурбанлық бермекши болсаң, оны Жаратқан Ийеге бер, – деди. Ал Маноах оның Жаратқан Ийениң периштеси екенлигин билмеген еди.

¹⁷ Маноах Жаратқан Ийениң периштесине:

– Айтқанларыңыз орынланғанда, сизге алғыс айтыуымыз ушын, атыңыздың ким екенін айтың, – деди.

¹⁸ Жаратқан Ийениң периштеси Маноахқа:

– Атымды не ушын сорап атырсаң? Мениң атым купыя ат, – деди. ¹⁹ Маноах бир ылақ пенен ғәлле садақасын алып, бир тастың үстінде Жаратқан Ийеге қурбанлық берди. Сол уақытта Маноахтың хәм оның хаялының көз алдында таң қаларлық уақыя жүз берди: ²⁰ қурбанлық орыннан жалын көтерілгенде, Жаратқан Ийениң периштеси жалын менен бирге аспанға көтерілип кетти. Буны көрген Маноах хәм оның хаялы ет-бетинен жерге жығылды. ²¹ Соннан кейін, Жаратқан Ийениң периштеси Маноахқа хәм оның хаялына қайтып көрінбеди. Сонда Маноах оның Жаратқан Ийениң периштеси екенін түсинди. ²² Маноах хаялына:

– Бизлер сөзсиз өлеміз, өйткени Қудайды көрдик, – деди.

²³ Хаялы оған:

– Егер Жаратқан Ийе бизлерди өлтириўди қәлегенде, онда жандырылатуғын қурбанлығымызды хәм ғәлле садақамызды қабыл етпеген болар еди. Ол бүгін булардың барлығын бизлерге көрсетип те, айтып та отырмас еди, – деп жуўап берди.

²⁴ Солай етип, хаял ул туўып, оның атын Самсон деп қойды. Бала өсип үлкейди хәм Жаратқан Ийе оны жарылқады. ²⁵ Сора менен Эштаол арасындағы Махане-Данда болған Самсонды Жаратқан Ийениң Руўхы басқара баслады.

Он төртинши бап

Самсонның үйлениўи

14 ¹ Бир күни Самсон Тимнаға барды. Ол жерде Самсон филистли бир қызды көрип қалды. ² Ол қайтып келип, ата-анасына:

– Тимнада филистли бир қызды көрдим, оны маған хаяллыққа алып берің, – деди.

³ Ата-анасы оған:

– Ағайин-туўғанлардың ямаса халқымыздың арасында саған қыз қурып қалып па? Не ушын сүннетсиз филистлерден қыз алмақшысаң? – деди.

Бирақ Самсон әкесине:

– Маған сол қызды алып бер, өйткени ол маған унап қалды, – деди. ⁴ Самсонның ата-анасы буның Жаратқан Ийениң ерки екенин билмейтуғын еди. Себеби Жаратқан Ийе сол ўақытта израиллыларға хўкимдарлық етип атырған филистлерге қарсы қолайлы пурсат ізлеп атырған еди.

⁵ Солай етип, Самсон ата-анасы менен бирге Тимнаға кетти. Олар Тимнадағы жүзим бағларына жақынласқанда, бир жас арыслан ақырып, Самсонның қарсы алдынан шықты. ⁶ Сонда Самсон үстине түскен Жаратқан Ийениң Руўхы менен күшке толды хәм ол қолында хеш нәрсе болмаса да, арысланды ылақты бөлгендей етип, бөлип таслады. Бирақ ол бул исин ата-анасына билдирмеді. ⁷ Соңынан Самсон барып, қыз бенен сөйлести хәм қыз оған унады.

⁸ Бир неше күннен кейин, Самсон қызға үйлениў ушын және Тимнаға кетип баратырғанда, ол арысланның өлигин көриў ушын бурылды. Қараса, арысланның өлигинде пал хәррелериниң уясы хәм пал бар екен. ⁹ Самсон палдан бир қосуўыс алып, жол-жөнекей жеп кетти. Ол ата-анасына келип, оларға да палдан берди, олар да жеди. Бирақ палды арысланның өлигинен алғанын айтпады.

¹⁰ Самсонның әкеси қыздың үйине барды хәм Самсон да ол жерде зыяпат берди. Себеби дәстүр бойынша күйеў бала усылай ислейтуғын еди. ¹¹ Филистлер Самсонға отыз жас жигитти күйеў жора қылып жиберди. ¹² Сонда Самсон оларға былай деди:

– Мен сизлерге бир жумбақ айтайын. Жумбағымды зыяпаттың жети күни ишинде дурыс тапсаңыз, онда сизлерге зығырдан тоқылған отыз көйлек хәм бахалы отыз шапан беремен. ¹³ Бирақ егер жумбақты таба алмасаңдар, онда сизлер маған зығырдан тигилген отыз кийим хәм бахалы отыз шапан бересизлер.

Олар Самсонға:

– Жумбағыңды айт, есайтейик, – деди.

¹⁴ Самсон оларға былай деди:

«Жейтуғыннан желинетуғын шықты,
Күшлиден мазалы шықты».

Арадан үш күн өтсе де, филистлер жумбақты таба алмады.

¹⁵ Төртинши күни олар Самсонның хаялына:

– Күйеўинди көндирип, бизлерге жумбақтың шешимин билип бер. Болмаса, бизлер сени де, әкеңниң үйин де жағып жиберемиз. Бизлерди не бул жерге тонаў ушын шақырдыңлар ма? – деди.

¹⁶ Хаялы Самсонға жылап:

– Сен мени жек көресең, сен мени жақсы көрмейсең. Өйткени мениң халқымның жигитлерине жумбақ айттың, бирақ оның жуўабын маған айтпадың, – деди.

Самсон хаялына:

– Өз ата-анама айтпағанымды не үшін саған айтыуым керек? – деди.

¹⁷ Хаял жети күн дауам етип атырған зыяпаттың қалған күнінде жылап қоймады.

Хаялы жанына тийип қоймағанлықтан, Самсон оған жетинши күни жумбақтың жууабын айтты. Ал хаял болса, жууапты өз халқының жигитлерине жеткізди.

¹⁸ Жетинши күни күн батпастан бұрын, қаланың жигитлери Самсонға келип, былай деди:

«Палдан татлы,
Арысланнан күшли не бар?»

Самсон оларға:

– Егер менің қашарым менен жер сүрмегениңизде, жумбағымды шеше алмас едіңдер, – деди.

¹⁹ Сонда Самсон үстине түскен Жаратқан Ийенің Руўхы менен күшке толды. Самсон Ашкелонға кетти хәм ол жерде отыз адамды өлтирип, олардың кийим-кеншеклерин шешип алды да, оларды жумбақты шешкен адамларға әкелип берди. Кейин ол сол ғәзеплениуи менен әкесинин үйине қайтып кетти.

²⁰ Ал Самсонның хаялы болса, Самсонның күйеу жораларының бирине узатылып жиберилди.

Он бесинши бап

Самсонның өш алыуы

15 ¹ Бир неше күннен кейин, бийдай орағының уақтында Самсон бир ылақ алып, хаялын көриуге барды хәм ол: «Хаялымның бөлмесине кирмекшимен», – деди.

Бирақ хаялдың әкеси Самсонның кириуине рухсат бермеді ² хәм оған:

– Сени кызымды таслап кетти деп ойлап, оны сениң күйеу жораларыңның бирине узатып жибердим. Кишкене кызым оннан гөре сулыуырақ емес пе? Оның орнына сол кызымды ала ғой, – деди.

³ Сонда Самсон:

– Енди филистлерге жаманлық қылсам да, хақым бар, – деди.

⁴ Соңынан Самсон далаңлыққа шығып, үш жүз түлкі услады. Ол хәр еки түлкинин куйрықларын бир-бирине байлап, куйрықларының арасына бир шомнан байлап шықты. ⁵ Самсон шомларды жағып, түлкилерди филистлердің егинлеринин арасына жиберди. Солай етип, филистлердің гүдилери, орылмаған бийдайлары, жүзим хәм зәйтүн бағлары жанып кетти.

⁶ Филистлер: «Буны ким иследи?» – деп сорастырғанда, оларға: «Буны тимналының күйеу баласы Самсон иследи. Өйткени қәйин атасы оның хаялын күйеу жораларының бирине узатып жиберипти», – деген хабар жетти. Филистлер барды да, хаялды хәм оның әкесин жағып жиберди.

⁷ Сонда Самсон оларға:

– Усылай ислегениңиз ушын, сизлерден өш алмай қоймайман! – деди. ⁸ Самсон оларға аяусыз түрде хұжим жасап, олардың көбисин өлтирди. Соңынан ол Этам жар тасына барып, сол жердеги бир үңгирди паналады.

⁹ Филистлер де Яхудаға барып, сол жерге орда курды да, Лехийге шабыуыл жасады. ¹⁰ Сонда яхудалылар оларға: «Не ушын бизлер менен урысууға келдіңдер?» – деп сорады. Филистлер оларға: «Бизлерге қылғанын өзине ислеу ушын, Самсонды тутып алыуға келдик», – деп жууап берди. ¹¹ Яхудалылардан үш мың адам Этам жар тасындағы үңгирге барып, Самсонға:

– Филистлердің бизлерге хұқимдарлық қылатуғынын билмейсең бе? Сен не ушын бизлерге булай иследің? – деди.

Самсон оларға:

– Олар маған не ислеген болса, мен де оларға соны иследим, – деп жууап берди.

¹² Олар Самсонға:

– Бизлер сени байлап, филистлердің қолына тапсыруу ушын келдик, – деди.

Самсон оларға:

– Мени өлтirmeйтұғыныңызды айтып, ант ишиндер, – деди.

¹³ Олар Самсонға:

– Болады, бизлер сени тек байлап, олардың қолына тапсырамыз. Сөз беремиз, сени өлтirmeймиз, – деди. Соннан кейин, олар Самсонды еки таза арқан менен байлап, үңгирден шығарды. ¹⁴ Самсон Лехийге жақынласқанда, филистлер оны қышқырысып күтип алды. Сонда Жаратқан Ийеңің Рууұхы Самсонның үстине түсти хәм оның қолларына байланған арқанлар жанған сабан сыяқлы үзиліп түсти. ¹⁵ Самсон жаңа өлген бир ешектің жақ сүйегин тауып, оны қолына алды да, оның менен мың адамды өлтирди. ¹⁶ Соңынан ол былай деди:

«Бир ешектің жақ сүйеги менен,
Оларды үйиндилерге айландырдым,
Бир ешектің жақ сүйеги менен,
Мың адамды өлтирдим».

¹⁷ Самсон буларды айтып болғаннан соң, жақ сүйекти ылақтырып таслады. Сол жер Рамат-Лехий^h деп аталды.

¹⁸ Бірақ Самсон қатты шөллегенликтен, Жаратқан Ийени шақырып: «Сен Өз қолыңа ұллы бир жеңіс бердің. Бірақ енди мен шөлден өлип, сүннетсизлердің қолына түсемен бе?» – деди. ¹⁹ Сонда Жаратқан Ийе Лехийдеги шуқырлықты жарды хәм оннан суу шықты. Самсон суу ишип, хәлленип алды. Сонлықтан суу шыққан жерге Эн-Хаккореⁱ деген ат берилди. Булақ бүгін де Лехийде тур.

²⁰ Самсон филистлердің хұқимдарлық дәуиринде израиллыларға жигирма жыл бийлик қылды.

Он алтыншы бап

Самсон хәм Делила

16¹ Бир күни Самсон Газаға барды. Сол жерде бир бузык хаялды көрип қалып, оның менен бирге түнеди. ² Газалыларға: «Самсон усы жерге келди», – деген хабар жетиуден, олар сол дөгеректи қоршап алды да, түн бойы Самсонды аңлып, қала дәрұазасының жанында букқы таслап жатты. Олар: «Күн шығуыдан, оны өлтirmeмиз», – деп ойлап, түн бойы тұрған жеринен қыймылдамады.

³ Ал Самсон түн ортасына дейин жатты. Ол түн ярымында орнынан турып, қала дәрұазасын еки жақлау хәм илгиши менен қосып, орнынан қопарып алды. Оны ийинине қойып, Хебронның қарсы алдындағы таудың төбесине апарып таслады.

⁴ Буннан соң, Самсон Сорек ойпатлығында жасайтуғын Делила атлы бир қызға ашық болып қалды. ⁵ Филист хұқимдарлары хаялға келип:

– Сен Самсонның құдиретли күшинің сыры неде екенин билип бер. Оны байлап бойсындырууымыз ушын, қалай жеңе алатуғынымызды айтыуға хйле менен оны көндир. Усылай ислесен, бизлер саған хәр биримиз бир мың бир жүз гүмис шекелден беремиз, – деди.

^h15:17 Рамат-Лехий – «Жақ сүйеги төбешиги» дегенди билдиреди.

ⁱ15:19 Эн-Хаккоре – «Шақырғанның булағы» дегенди билдиреди.

⁶ Сонда Делила Самсонға:

– Илтимас, маған бул құдиретли күшти қай жерден алып атырғаныңды айт. Сени бойсындырыу ұшын, не менен байлау керек? – деп сорады.

⁷ Самсон оған:

– Егер мени кеппеген жети таза гирис пенен байласа, сонда мен эпиуайы адам сыяқлы күшсиз болып қаламан, – деди.

⁸ Сонда Филист хуқимдарлары Делилаға кеппеген жети таза оқ жайдың гирисин әкелип берди. Делила оның менен Самсонды байлады. ⁹ Сол уақытта ишки бөлмеде хаялдың жасырынып турған адамлары бар еди. Делила Самсонға:

– Самсон! Филистлер бастырып келди! – деди.

Самсон байланған гирислерди отқа жанған жип сыяқлы үзип таслады. Солай етип, оның күшиниң сыры ашылмай қалды.

¹⁰ Сонда Делила Самсонға:

– Мени алдап, жалған сөйледің. Енди айт, сени не менен байлау керек? – деди.

¹¹ Самсон оған:

– Егер мени хеш қолланылмаған таза арқан менен байласа, мен эпиуайы адам сыяқлы күшсиз болып қаламан, – деди.

¹² Солай етип, Делила таза арқанды алып, Самсонды байлады да:

– Самсон! Филистлер киятыр! – деди.

Сол уақытта аңлып отырғанлар ишки бөлмеде отыр еди. Самсон қолларындағы арқанды жип сыяқлы үзип таслады.

¹³ Делила Самсонға:

– Хәзирге дейин мени алдап, маған жалған сөйледің. Маған айтшы, сени не менен байлауға болады? – деди.

Самсон оған:

– Егер жети бурым шашымды өрмекке қосып тоқып, оны қазық пенен беккемлесен, мен эпиуайы адам сыяқлы күшсиз болып қаламан, – деди.

¹⁴ Самсон уйықлап атырғанда, Делила оның жети бурым шашын өрмекке қосып тоқыды да, қазық пенен беккемледі. Соңынан ол:

– Самсон! Филистлер киятыр! – деди.

Сонда Самсон уйқысынан оянып, өрмек хәм қазықты тауар менен қоса шашынан жулып алды.

¹⁵ Сонда Делила Самсонға:

– Маған исенбей турып, қалайынша: «Сени жақсы көремен», – деп айта аласаң? Мине, сен мени үшінши мәрте алдап, құдиретли күшиниң сыры неде екенин айтпай отырсаң, – деди.

¹⁶ Делила хәр күни усы сөзлер менен Самсонның мазасын алып, қыйнап жиберди. Ақырында бул Самсонның жанына батқанлықтан, ¹⁷ ол қызға өзиниң барлық ишки сырын ашып:

– Мениң басыма хеш пәки тиймеген. Өйткени мен анамның курсағына түскеннен баслап, Қудайға бағышланғанман. Егер шашымды алдырсам, мен өз күшимди жойтаман хәм эпиуайы адам сыяқлы күшсиз болып қаламан, – деди.

¹⁸ Делила Самсонның ишки сырының барлығын ашып бергенин билгенде, филистлердиң хуқимдарлары шақыртты да:

– Және келиңлер, өйткени Самсон маған өз сырын ашты, – деди. Филист хуқимдарлары қолларына гүмислерин алып, Делилаға келди. ¹⁹ Делила Самсонды дизесиниң үстінде уйықлатты да, адамларынан биреуин шақырып, Самсонның жети бурым шашын қырқтырды. Солай етип, Делила Самсонның үстинен бийликти өз қолына ала баслады хәм оның күши қайтып қалды.

²⁰ Делила Самсонға:

– Самсон! Филистлер киятыр! – деди.

Самсон оянып: «Бурынғыдай өзимди азат етемен», – деп ойлады. Бирақ ол Жаратқан Ийениң өзін таслап кеткенин билмеген еди.

²¹ Сонда филистлер оны қолға алып, көзлерин ойып таслады. Олар Самсонды Газаға апарып, қола шынжырлар менен байлады хәм қамақханада оған дигирман айдатты. ²² Бирақ Самсонның қырқылған шашлары өсе баслады.

Самсонның өлими

²³ Филист хұқимдарлары өз қудайы Дагонның хұрметине уллы байрам берип, оған қурбанлықлар беруі хәм кеўил көтеріуі үшін жыйналып: «Қудайымыз душпанымыз болған Самсонды бизлерге тәслим етти», – деди. ²⁴ Филист халқы Самсонды көргенде, өзлериниң қудайына былай деп алғыс айта баслады:

«Өлтирип көп адамларымызды,
Елимизди ўайран еткен душпанымызды,
Қудайымыз бизлерге тәслим етти».

²⁵ Олардың кейпи көтерилгенде: «Самсонды алып келиңдер, ол бизлердиң кеўлимизди көтерсин», – деди. Олар Самсонды қамақханадан әкелдирип, оны мазақ қыла баслады. Сонда оны өрелердиң арасына турғызып қойған еди. ²⁶ Самсон өзиниң қолынан услап келген хызметшиге:

– Мен усы жайды тиреп турған өрелерге қолымды қойып, оларға сўйенип турайын, – деди.

²⁷ Бутхананың иши еркек хәм хаялларға толы болып, филистлердиң барлық хұқимдарлары да сол жерде еди. Үш мыңға жақын еркек хәм хаяллар Самсонды тамаша қылыуы үшін тамның басында тур еди.

²⁸ Самсон Жаратқан Ийеге: «О Ийем, Жаратқан Ийе, мени есиңе ал. Жалбарынаман, маған және бир мәрте күш бер, о Қудайым. Бир умтылғанда, филистлерден еки көзим ушын өш алайын», – деп жалбарынды. ²⁹ Соңынан ол бутхананы тиреп турған орайлық өрелердиң бириншисине оң қолын, ал екншисине шеп қолын тиреди де:

³⁰ «Филистлер менен бирге өлейин!» – деди хәм бар күши менен өрелерди ийтерип жиберди. Бутхана филистлердиң хұқимдарларының хәм ишиндеги адамлардың хәммесиниң үстине кулап түсти. Солай етип, Самсон өлип баратырып, тири ўақтында өлтиргенлеринен гөре көбирек адамларды өлтирди.

³¹ Самсонның туўған-туўысқанлары хәм пүткіл үй-иши келип, оның өлигин алып кетти. Олар Самсонды әкеси Маноахтың Сора менен Эштаол арасындағы қәбирине жерледи. Самсон Израилда жигирма жыл бийлик қылған еди.

Он жетинши бап

Миханың бутлары

17 ¹ Эфрайымның таўлы үлкесинде Миха атлы бир адам бар еди. ² Миха анасына: – Сеннен урланған бир мың бир жүз гүмис шекел есиңде ме? Сен оны урлағанды көз алдымда ғарғаған едиң-ғо. Сол гүмис менде, оны мен алған едим, – деди.

Сонда анасы оған:

– Сени Жаратқан Ийе жарылқасын, балам! – деди. ³ Миха бир мың бир жүз шекел гүмисти анасына қайтарып берди.

Ал анасы: «Улымның бир жонылған хәм бир қуйма бут ислетиуі ушын, мен бул гүмисти Жаратқан Ийеге бағышлайман. Улым, гүмисти өзиңе қайтарып берип атырман», – деди.

⁴ Солай етип, анасы Миха қайтарып берген гүмистен еки жүз теңгени алып, оны зергерге берди. Зергер оннан бир жонылған хәм бир куйма бут ислеп берди. Олар Миханың үйине қойылды.

⁵ Миханың сыйыныуы ушын салдырған мухаддес үйи бар еди. Ол бир эфод хәм үй бутларын ислетип, улларының бирин руұханий етип тайынлады. ⁶ Ол дәўирде Израилда патша жоқ болып, хәр ким өзине дурыс болып көринген исти ислеутуғын еди.

⁷ Сол ўақытлары Яхуда урыуының Бейтлехем қаласында жасап атырған лебийли бир жас жигит бар еди. ⁸ Ол жасаўға басқа бир жер табыуы ушын, Яхуданың Бейтлехем қаласынан шықты да, жол-жәнекей Эфраимның таўлы үлкесиндеги Миханың үйине келди.

⁹ Миха оннан:

– Қай жерден киятырсаң? – деп сорады. Ол Михаға:

– Яхуданың Бейтлехем қаласынан киятырман. Өзим лебийлимен, жасайтуғын жер ислеп жүрмен, – деди.

¹⁰ Миха оған:

– Мениң үйимде қалып, мениң кеңестөйим хәм руұханийим бол. Мен саған жылына он шекел гүмис берейин, тамағынды тойдырайын хәм кийиндирейин, – деди. ¹¹ Солай етип, лебийли жигит Миханың үйинде жасаўға келисим берди. Миха да оны өз улындай көрди. ¹² Миха лебийлини руұханий етип қойды хәм ол Миханың үйинде жасап қалды. ¹³ Сонда Миха: «Енди мен Жаратқан Ийениң маған жақсылық қылатуғынын билемен. Өйткени мениң лебийли руұханийим бар», – деди.

Он сегизинши бап

Данлылардың Лайышқа жайласыуы

18 ¹ Сол дәўирде Израилда патша жоқ еди. Сонда Дан урыуы мекәнлайтуғын жер ислеп атырған еди. Өйткени оларға Израил урыулары арасында өзлерине тийисли үлес жер еле берилмеген еди. ² Солай етип, данлылар өз урыуындағы барлық тийрелери ишинен Сора хәм Эштаол қалаларынан болған бес батыр жигитти жерлерди көзден өткерип, оларды билип қайтыуы ушын жиберди. Олар жигитлерге: «Барып, жерлерди көзден өткизиндер», – деди.

Жигитлер Эфраимның таўлы үлкесинде жайласқан Миханың үйине келди хәм сол жерде түнеп қалды. ³ Олар Миханың үйиниң жанында турғанда, лебийли жас жигиттиң сөйлеген сөзинен таныды хәм сол тәрепке бурылып, оннан:

– Сени бул жерге ким әкелди? Бул жерде не ислеп атырсаң? Не ушын бул жердесең? – деп сорады.

⁴ Лебийли жигит Миханың өзине не ислегенлерин айтып:

– Миха мени жалады, мен оған руұханийлик қыламан, – деди.

⁵ Сонда данлылар оған:

– Бизлердиң баратырған бул жолымыздың сәтли яки сәтсиз екенин Қудайдан сорап, билип бер, – деди.

⁶ Руұханий оларға:

– Қәуестерленбей кете бериндер, Жаратқан Ийе баратырған жолыңызда яр болады, – деп жуўап берди.

⁷ Солай етип, сол бес адам жолға шығып, Лайышқа келди. Олар қала халқының сидонлылар сыяқлы қәуипсиз, тыныш хәм бийғам өмир сүрип атырғанын көрди. Бул үлкениң халқына хұкмин өткизип, жәбир беретугын хеш ким жоқ еди. Олар сидонлылардан узакта болып, хеш ким менен қарым-қатнас жасамайтуғын еди.

⁸ Бес жигит Сора хәм Эштаолға, урыуластарының жанына қайтқанда, урыуластары олардан:

– Қандай хабар алып келдіңдер? – деп сорады.

⁹ Жигитлер оларға былай деп жууап берди:

– Жүріндер, сидонлыларға хұжим етейик. Бизлер олардың жерин көрдик, ол жүдә жақсы жер екен. Не қылып турсызлар? Иркилмей барып, оған ийелік етейик. ¹⁰ Ол жерге барғаныңызда, бийғам жасап атырған халықты хәм жүдә кең жерди көресизлер. Хеш қандай кемшилиги жоқ ол жерди Қудай қолыңызға тапсырып атыр.

¹¹ Сонда Дан урыуынан алты жүз адам қуралланып, Сора хәм Эштаолдан жолға шықты. ¹² Олар Яхудаға келип, Кирят-Ярим қаласының жанында орда қурды. Сол себепли Кирят-Яримнің батысындағы бул жер бүгінгі күнге дейін Махане-Дан¹ деп аталады. ¹³ Данлылар сол жерден Эфраимның таулы үлкесине қарай кетип, Миханың үйине келди.

¹⁴ Лайыш журтын көзден өткеріуге кеткен бес жигит урыуласларына: «Сизлер мына үйлердің биринде эфод, үй бутлары, бир жонылған хәм бир куйма бут бар екенін билесиздер ме? Енди не ислеу кереклігін өзлериңіз шешиндер», – деди.

¹⁵ Сонда олар лебийли жас жигит жасап атырған Миханың үйине келип, лебийлиден хал-ауҳал сорады. ¹⁶ Ал қуралланған алты жүз данлы адам дәрұазаның кирер аузында турды. ¹⁷ Жерди көзден өткерген бес жигит үйге кирип, эфодты, үй бутларын, жонылған бутты хәм куйма бутты алып шықты. Руұханий хәм қуралланған алты жүз адам дәрұазаның кирер аузында турған еди.

¹⁸ Олардың Миханың үйине кирип, эфодты, үй бутларын, жонылған бутты хәм куйма бутты алып шыққанын көрген руұханий олардан:

– Не қылып атырсызлар? – деп сорады.

¹⁹ Олар руұханийге:

– Үниңди өшир, аузыңды жап. Сен бизлер менен бирге жүр де, бизлерге кеңсегөй хәм руұханий бол. Саған бир адамның үйинде руұханийлік еткениң жақсы ма, я Израилдың бир урыуы ямаса бир тийресине руұханийлік еткениң жақсы ма? – деди. ²⁰ Руұханий қууанып кетти. Ол эфодты, үй бутларын хәм жонылған бутты алып, сол адамлар менен бирге кетти. ²¹ Данлылар бала-шағаларын, малларын хәм дұнья-мүлкін алдына салып, жолға шықты.

²² Данлылар Миханың үйинен узақласқанда, Миханың қоңсы-қобалары жыйналып, оларды қуып жетти. ²³ Олар данлылардың изинен бақырғанда, данлылар артына бурылып қарап, Михаға:

– Не болып қалды, неге адамларды жыйнап келдің? – деди.

²⁴ Миха оларға:

– Сизлер менин руұханийимди хәм соқтырған бутларымды алып кеттиндер. Маған не қалды өзи? Және меннен: «Саған не болды?» – деп сорағаныңыз неси?! – деди.

²⁵ Данлылар оған:

– Үниңди өшир! Болмаса, адамларымыздың базылары фәзепленип, хұжим етсе, эзинди де, шаңарағыңды да набыт қыласаң, – деди. ²⁶ Соннан кейін, данлылар жолларын дауам етти. Миха олардың эзинен гөре күшлирек екенлігін көрип, үйине қайтып кетти.

²⁷ Ал данлылар Миханың соқтырған затларын хәм руұханийин жанына алып, Лайышқа қарай кетти. Олар тыныш хәм бийғам қала халқын қылыштан өткерип, қалаға от берди. ²⁸ Бейт-Рехобтың жанындағы ойпатлықта жайласқан Лайыш қаласына жәрдемге келетуғын хеш ким болмады. Өйткени Лайыш Сидоннан узақта болып, басқа қалалар менен қарым-қатнас жасамайтуғын еди.

Дан урыуы қаланы жаңадан қурып, сол жерге орналасып қалды. ²⁹ Олар Израилдың^к улы болған бабасы Данның хұрметине қаланы Дан деп атады. Қаланың ески аты Лайыш еди. ³⁰ Данлылар жонылған бутты сол жерге орнатты. Муұсаның

¹18:12 Махане-Дан – «Дан ордасы» деген мәнисте.

^к18:29 Израил – Яқып Қудай тәрепинен Израил деп аталған еди (Жар. 32:28).

ақлығы болған Гершомның улы Йонатан хәм оның уллары сүргинге дейин Дан урыўына руўханийлик қылды. ³¹Қудайдың Үйи Шилода болған ўақыт даўамында, данлылар Миха ислеткен жонылған бутка табынды.

Он тоғызыншы бап

Лебийли адам хәм оның тоқалы

19 ¹Израилда патша болмаған дәўирде, Эфрайымның таўлы үлкесиниң алыс түпкиринде лебийли бир адам жасайтуғын еди. Сол лебийли адам Яхуданың Бейтлехем қаласынан өзине бир тоқал алды. ²Бирақ тоқалы оған опасызлық етти хәм оны таслап, әкесиниң үйине, Яхуданың Бейтлехем қаласына кетип қалды. Хаял сол жерде төрт ай болғанда, ³күйеуи оның кеўлин таўып, қайтарып алып келиў ушын изинен келди. Ол өзи менен бирге хызметшисин хәм еки ешегин алып келген еди. Хаял оларды әкесиниң үйине киргизди хәм хаялдың әкеси лебийлини көргенде, оны куўаныш пенен күтип алды. ⁴Лебийлиниң қәйин атасы, яғный тоқалының әкеси оны үш күн қонақ қылды. Олар сол жерде ишип-жеди хәм түнеп қалды.

⁵Төртинши күни олар ерте турды. Қыздың әкеси кетиўге таярланып атырған күйеў баласына:

– Нан-пан жеп, хәлленип ал, соңынан қайтарсызлар, – деди. ⁶Екеуи бирге отырып, ишип-жеп болғаннан кейин, қәйин атасы оған:

– Бүгин де түнеп қалып, кеўлиңди хошла, – деди. ⁷Лебийли кетпекши болып орнынан турды, бирақ қәйин атасы оны және түнеп қалыўға көндирди. ⁸Бесинши күни лебийли кетпекши болып, аздаң ерте турды. Сонда қәйин атасы:

– Ишип-жеп, хәлленип ал, күн аўғанша күтиң, – деди. Солай етип, екеуи бирге отырып, ишип-жеп алды.

⁹Сол адам тоқалы хәм хызметшиси менен бирге қайтпақшы болғанда, қәйин атасы оған:

– Қара, күн аўып, кеш болайын деп тур. Енди бүгин де усы жерде қонып қалып, кеўлиңди хошла. Ертең ерте турып, жолға атланып, үйиңизге қайтарсызлар, – деди.

¹⁰Бирақ сол адам ол жерде және түнеп қалыўды қәлемеди. Ол тоқалын алып, жүк артылған еки ешеги менен жолға шықты хәм Ебуска, яғный Ерусалимге жақын жерге жетип келди.

¹¹Олар Ебуска жақынласқанда, күн батайын деп турған еди. Сонда хызметши хожайынына:

– Ебуслылардың бул қаласына кирип, усы жерде түнеп қалайық, – деди.

¹²Хожайыны оған:

– Яқ, халқы израиллылар болмаған жат қалаға кирмеймиз, ал Гибаға барамыз, – деди. ¹³Кейин лебийли сөзин даўам етип, хызметшисине:

– Жүр, Гибаға ямаса Рамаға жетип қалайық. Екеуиниң биреўинде түнеп қалармыз, – деди.

¹⁴Солай етип, олар жолын даўам етти хәм Бенямин урыўының Гиба қаласына жақынласқанда, қуяш та батып қалған еди. ¹⁵Олар түнеп қалыў ушын, Гибаға қарай бурылды да, барып, қала майданында отырды. Бирақ хеш ким оларды үйине мирәт етпеди.

¹⁶Кеште, бир ғарры атыз жумысынан қайтып қиятыр еди. Ол Эфрайымның таўлы үлкесинен болып, Гибада жасайтуғын еди. Ал қала халқы болса, беняминлилер еди.

¹⁷Ғарры қала майданындағы жолаушыларды көрип, лебийлиден:

– Қай жерден келип, қай жерге баратырсызлар? – деп сорады.

¹⁸Лебийли адам ғаррыға былай деп жуўап берди:

– Яхуданың Бейтлехем қаласынан қиятырмыз. Эфрайымның таўлы үлкесиндеги узақ бир жерге, өзим жасайтуғын жерге кетип баратырмыз. Мен Бейтлехем қаласына

барған едим, енди Жаратқан Ийениң үйине қайтып баратырман. Бирақ хеш ким мени үйине мирәт етпеди. ¹⁹ Бизлерде ешеклеримиз ушын от-жем, өзим, тоқалым хәм хызметшим ушын аўқат хәм шарап бар. Бизлер хеш нәрсеге мүтәж емеспиз.

²⁰ Ғарры оған:

– Кеўлиң тоқ болсын. Барлық керекли нәрселерди өзим берейин, тек ғана көшеде қонып қалма, – деди. ²¹ Ғарры оларды үйине алып барып, ешеклерине жем берди. Қонақлар аяқларын жуўып, соңынан ишип-жеди.

²² Олар жаңа кеўиллерин жазып отырғанда, қалада жасаўшы бузық адамлар үйди қоршап алды. Олар қапыны қағып, үйдиң ийеси болған ғаррыға:

– Үйиңе келген адамды сыртқа шығар, бизлер оның менен жатайық, – деп бақырысты.

²³ Үй ийеси сыртқа шығып, оларға былай деди:

– Яқ, туўысқанларым, бундай жаўызлық қылмаңдар. Бул адам мениң үйиме келген қонағым-ғо, оған бундай масқарашылықты ислемендер. ²⁴ Мине, үйимде еркек қолы тиймеген қызым хәм бул адамның тоқалы бар. Мен оларды сыртқа шығарып берейин. Сизлер олар менен жатыңдар хәм оларға қәлегениңизди ислеңдер. Бирақ бул адамға бундай масқарашылықты ислемендер.

²⁵ Бирақ адамлар оны тыңламады. Сонда лебийли тоқалын ийтерип сыртқа шығарды да, олардың қолына тапсырды. Адамлар түн бойы хаялды зорлап, оның намысына тийди хәм таңға шамалас оны жиберди. ²⁶ Хаял таң сәхәрде хожайыны қонып қалған үйдиң қапысына келип жығылды хәм қуяш шыққанша, сол жерде жатты.

²⁷ Хаялдың хожайыны жолын даўам етиў ушын азанда турып, есикти ашты. Сонда ол қолларын босағаға қойып жатырған тоқалын көрди. ²⁸ Ол хаялға:

– Орныңнан тур, кетемиз, – деди. Бирақ хаял жуўап бермеді. Лебийли оны ешегине жүклеп, үйине қарай жүрип кетти.

²⁹ Ол үйине жеткенде, қолына пышақ алды да, тоқалының өлигин он еки бөлекке бөлип, пүткил Израил жерине тарқатып жиберди. ³⁰ Буны көргенлердиң хәммеси: «Израиллылар Мысырдан шыққалы берли бүгінге дейин бундай ўакыя болып көрген емес. Бул туўралы ойласып, кеңесиңдер хәм не ислеўимиз кереклигин айтыңдар», – десті.

Жигирмаланшы бап

Бенямин урыўына қарсы урыс

20 ¹ Даннан Беер-Шебаға дейинги аралықта хәм Гилад жеринде жасайтуғын пүткил Израил халқы жолға шықты. Олар бир жағадан бас шығарып, Миспаға, Жаратқан Ийениң алдына жыйналды. ² Қудайдың халқының бул жыйынына Израил халқының хәм пүткил урыўларының басшылары қатнасыўға келди. Ол жерде қурааланған төрт жүз мың әскер бар еди. ³ Сол арада Бенямин урыўы израиллылардың Миспаға жыйналғанын еситкен еди.

Израиллылар:

– Бул жаўызлықтың қалай болғанын бизлерге түсиндирип бериң, – деди.

⁴ Өлтирилген хаялдың лебийли күйеуи былай деп жуўап берди:

– Мен түнеў ушын тоқалым менен бирге беняминлилердиң Гиба қаласына келдим.

⁵ Сонда Гибаның адамлары мени өлтирмекши болып, түнде үйди қоршап алды хәм олар тоқалымды зорлады. Тоқалым сол себепли өлди. ⁶ Мен оның өлигин алып бөлекледим хәм ҳәр бир бөлекти пүткил Израил жери бойлап жибердим. Себеби олар Израилда жаўыз хәм уят исти иследи. ⁷ Хәй, Израил халқы! Минекей, хәмменциз усы жердесиз, енди сизлер бул исти қарап шығып, шешимиңизди айтыңдар.

⁸ Сол жердеги пүткил халық бир аўыздан былай деди:

– Бизлердің хеш биримиз шатырларымызға кетпеймиз, үйлеримізге қайтпаймыз. ⁹ Енді бизлер Гибаға былай ислеймиз: оған шек бойынша хұжим жасаймыз.

¹⁰ Әскерлерді азық-ауқат пенен тәмийинлеу үшін, пүткил Израил урыуларынан хәр жүз адамнан он, мың адамнан жүз, он мың адамнан мың адам сайлап алынады. Ал қалғанлары беняминлилердің Гиба қаласына барып, оларды Израилда ислеген уят иси ушын жазалайды.

¹¹ Солай етип, пүткил израиллылар бир жағадан бас шығарып, Гибаға қарсы жыйналды.

¹² Израил урыулары Бенямин урыуына адамларын жиберип: «Аранызда бундай жауызлық неге исленди? ¹³ Гибадағы сол бузық адамларды хәзир-ақ қолымызға тапсырың. Бизлер оларды өлтирип, Израилдан жауызлықты түп-тамыры менен жоқ етейик», – деди.

Бирақ беняминлилер израиллы тууысқанларына кулақ салмады. ¹⁴ Израиллыларға қарсы урысыу ушын, беняминлилер өз қалаларынан Гибаға келди. ¹⁵ Сол күни Гиба халқынан болған сайланды жети жүз адамнан тысқары, беняминлилердің басқа қалаларынан келген, қуралланған жигирма алты мың адам жыйналды. ¹⁶ Олардың арасында солақай болған жети жүз сайланды адам бар еди. Олардың хәммеси, хәтте, бир тал шашты нышан қылып қойғанда да, сақпан менен урып тийгизе алатуғын еди.

¹⁷ Беняминлилерден басқа, израиллылардан қуралланған төрт жүз мың адам жыйналды. Олардың хәммеси урысқа жарамлы еди. ¹⁸ Израиллылар Бейт-Элге барып, Қудайдан: «Беняминлилер менен урысыуға бизлерден биринши болып ким барады?» – деп сорады. Жаратқан Ийе оларға: «Биринши болып яхудалылар урысқа шығады», – деди.

¹⁹ Израиллылар азанда жолға шығып, Гибаның қарсы алдына әскерий орда курды. ²⁰ Израиллылар Бенямин урыуы менен сауашка түсіу ушын, Гибада сап тартып турды. ²¹ Гибадан шыққан беняминлилер сол күни израиллылардан жигирма еки мың адамды өлтирди. ²² Бирақ Израил халқы бир-бирин жигерлендирип, алдыңғы күни турған жеринде және сап тартып турды. ²³ Сонда израиллылар Бейт-Элге барып, Жаратқан Ийениң алдында кешке дейин жылады хәм Жаратқан Ийеден:

– Тууысқанларымыз болған беняминлилер менен және урысыуға шығайық па? – деп сорады.

Жаратқан Ийе оларға:

– Аўа, оларға қарсы урысыңдар, – деди.

²⁴ Солай етип, израиллылар екінши күни және беняминлилерге қарсы жүрис қылды. ²⁵ Сол күни Бенямин урыуы да Гибадан оларға қарсы атланып, израиллылардан қолына қылыш көтерген және он сегіз мың адамды өлтирди.

²⁶ Сонда пүткил Израил халқы Бейт-Элге барып, ол жерде Жаратқан Ийениң алдында отырып жылады хәм сол күни кешке дейин ораза тутты. Және де, олар Жаратқан Ийеге жандырылатуғын қурбанлықлар хәм татыулық қурбанлықтарын ұсынды. ^{27–28} Сол ұақытта Қудайдың Келисим сандығы Бейт-Элде еди. Харонның ақлығы, Элазардың улы болған Пинекас сол жерде, сандықтың жанында руўханий болып хызмет ететуғын еди. Израиллылар Жаратқан Ийеден:

– Тууысқанларымыз болған беняминлилер менен урысыуды даўам етейик пе ямаса тоқтатайық па? – деп сорады.

Жаратқан Ийе оларға:

– Урысты даўам етиндер. Себеби ертең оларды сизлерге тәслим қыламан, – деди.

²⁹ Израиллылар Гибаның айналасында букқы таслап жатты. ³⁰ Олар үшінши күни беняминлилерге қарсы хәрекетке өтип, бурынғыдай қала қарсысында сапқа дизилип турды. ³¹ Беняминлилер де оларға қарсы шығып, қаладан узақласып кетти. Олар Бейт-Элге хәм Гибаға баратуғын жолларда, ашық майданларда алдыңғысы сыяқлы израиллыларды өлтире баслады. Израиллылардан отызға шамалас адам өлтирилди.

³² Беньяминлилер: «Өткен сапардағыдай оларды және жеңиліске ушыратамыз», – дести. Ал израиллылар болса: «Олардан қашайық хәм оларды қаладан узақластырып, жолларға шығарайық», – дести. ³³ Сонда израиллылардың барлығы өз орынларынан шығып, Баал-Тамарда сапқа дизилип турды. Гибаның әтирапында букқыда жатырған израиллылар да орынларынан атлығып шықты. ³⁴ Солай етип, пүткіл Израилдан сайланған он мың адам Гибаға хұжим жасады. Ғыжлаған урыс басланды. Беньяминлилер басына түсетуғын апаттан хабарсыз еди. ³⁵ Жаратқан Ийе беньяминлилерди израиллылар алдында жеңиліске ушыратты. Израиллылар сол күни беньяминлилерден қолына қылыш услаған жигирма бес мың бір жүз адамды өлтирди. ³⁶ Сонда беньяминлилер жеңиліске ушырағанын түсинди. Ал израиллылар артқа шегинип, беньяминлилерге жол берди. Өйткени олар Гиба айналасында букқыда жатырғанларға исенетуғын еди. ³⁷ Букқыдағылар тосаттан Гибаға хұжим жасап, қаладағы пүткіл халықты қылыштан өткерди. ³⁸ Букқыдағылар менен израиллылар арасында келисилген бир белги бар еди. Қалаға от берилип, қойыу түтиннің аспанға көтерилиуі – хұжимге өтиудің белгиси еди. ³⁹ Сол уақытта израиллылар сауаш майданынан артқа бурылып, хұжимге өтиу керек еди.

Сол арада беньяминлилер израиллылардың отызға жақын адамын өлтирген еди. Сол себептен беньяминлилер: «Бұрынғы сауаштағы сыяклы, израиллылар бизлерден және жеңиледи», – деди. ⁴⁰ Бирақ қаладан қойыу түтин көтериле баслағанда, беньяминлилер артына бурылып карап, пүткіл қаладан аспанға түтин көтерилип атырғанын көрди. ⁴¹ Олар изине бурылып қиятырған израиллыларды көргенде, албырасып қалды. Өйткени олар басларына апат түскенин билген еди. ⁴² Беньяминлилер израиллылардан жол бойлап, шөлге қарай кашса да, урыстан қашып қутыла алмады. Ал қалалардан шыққан израиллылар да оларды қыра баслаған еди. ⁴³ Солай етип, израиллылар беньяминлилерди қоршап алды хәм оларды Гибаның шығысындағы жерлерге дейин қуып, қыйратты. ⁴⁴ Беньяминлилерден он сегиз мың адам өлтирилди. Олардың хәммеси де мәрт әскерлер еди. ⁴⁵ Олардың аман қалғанлары шөлге, Риммон жартасына қарай каша баслады. Израиллылар жол-жәнекей олардан және бес мың адамды өлтирди. Оларды Гидомға дейин қуып барып, және еки мыңын өлтирди. ⁴⁶ Сол күни беньяминлилерден хәммеси болып жигирма бес мың адам өлтирилди. Олардың хәммеси де қолына қылыш услаған мәрт әскерлер еди. ⁴⁷ Бирақ алты жүз адам шөлге қашып барып, Риммон жартасын паналады. Олар сол үнгирде төрт ай қалды. ⁴⁸ Израиллылар беньяминлилерге қайтып барып, қалалардағы адамларды, малларды хәм дус келгеннің хәммесин қылыштан өткерди. Алдыларынан шыққан барлық қалаларға от берди.

Жигирма биринши бап

Беньяминли жигитлердің үйлендирилүі

21 ¹ Израиллылар Миспада: «Хеш биримиз беньяминлилерге қыз бермеймиз», – деп ант ишкен еди.

² Халық Бейт-Элге келди хәм сол жерде Жаратқан Ийенің алдында кешке дейин отырып, дад салып, зар жыласты. ³ Олар: «О, Израилдың Қудайы Жаратқан Ийе! Неге Израилда булай болды? Не ушын Израилдың бир урыуы жоқ болып кетти?» – деди.

⁴ Келеси күни халық азанда ерте турды да, қурбанлық орын ислеп, жандырылатуғын қурбанлықлар хәм татыулық қурбанлықтарын усынды.

⁵ Сонда израиллылар: «Жаратқан Ийенің алдындағы жыйынымызға Израил урыуларынан қайсы урыу келмей қалды?» – деп сорады. Себеби олар Миспаға, Жаратқан Ийенің алдындағы жыйынға келмегенлердің сөзсиз өлтирилетуғынын айтып, қатаң ант ишкен еди. ⁶ Израиллылар беньяминли туысқанлары ушын қайғырысып, былай деди: «Израил бүгин бир урыуынан айырылды. ⁷ Аман қалған

бениминлилерге хаял болатуғын қызларды қаяқтан табамыз? Себеби бизлер қызларымызды оларға хаяллыққа бермеймиз деп, Жаратқан Ийениң алдында ант ишкен едик».

⁸ Соңынан олар: «Миспаға, Жаратқан Ийениң алдына Израил урыуларынан ким келмеді?» – деп сорады. Солай етип, ордадағы жыйынға Ябеш-Гиладтан хеш кимнің келмегени мәлим болды. ⁹ Өйткени келгенлер көзден өткерилгенде, Ябеш-Гиладтан хеш ким жоқ еди.

¹⁰ Сонлықтан жыйналғанлар Ябеш-Гиладқа он еки мың мәрт әскерди жиберип, оларға былай деди: «Барыңлар, Ябеш-Гилад халқын, сондай-ақ хаял хәм балаларын да қылыштан өткериндер. ¹¹ Орынлайтуғын исиңиз мынадан ибарат: хәр бир еркекти хәм еркек қолы тийген хәр бир хаялды өлтириндер». ¹² Олар Ябеш-Гилад халқы арасынан еркек қолы тиймеген төрт жүз қыз тауып, оларды Кенаан жериндеги Шилодағы ордаға алып келди.

¹³ Соңынан барлық жыйналғанлар Риммон үңгириндеги бениминлилерге адам жиберип, тынышлық жәриялады. ¹⁴ Сонда бениминлилер қайтып келди. Жыйналғанлар Ябеш-Гилад халқынан тири қалдырылған қызларды оларға хаяллыққа берди. Бирақ қызлардың саны олардың хәммеси ушын жеткиликсиз болып шықты.

¹⁵ Израил халқы бениминлилердің жағдайына қайғырды. Өйткени Жаратқан Ийе Израил урыуларының бирлигин бузған еди. ¹⁶ Жыйындағы ақсақаллар: «Бениминлилердің барлық хаяллары өлтирилгенликтен, қалған еркектерди үйлендиріу мәселесин қалай шешеміз?» – деди. ¹⁷ Ақсақаллар дауам етип: «Израилдан бир урыу жоқ болып кетпеуі ушын, тири қалған бениминлилердің мийрасхорлары болыуы керек. ¹⁸ Бизлер оларға қызларымызды хаяллыққа бере алмаймыз. Себеби: „Бениминлилерге қыз берген хәр бир израилли нәлетленсин“, – деп ант ишкен едик», – деди. ¹⁹ Соңынан олар: «Минекей, Шилода хәр жылы Жаратқан Ийеге арнап байрам өткизиледи», – деди. Шило Бейт-Элдің арқа тәрәпинде, Бейт-Элден Шехемге кететуғын жолдың шығысында, Лебонаның қубласында жайласқан еди.

²⁰ Солай етип, олар бениминлилерге былай деп үйретти: «Барып, жүзим бағы ишинде жасырынып турыңлар. ²¹ Дыққат пенен қарап турыңлар. Шилоның қызлары ойынға шыққанда, дәрхал жүзим бағынан шығып, хәр бириңиз бир қыздан услап алыңлар да, Бенимин жерине алып қашыңлар. ²² Қызлардың әкелери ямаса әжағалары бизлерге шағым жасап келсе, бизлер оларға: „Бениминлилерди бизлер ушын кешириндер. Өйткени тутқынға алған қызларымыз хәммесине жетпеди. Ал сизлер қызларыңызды өз қәлеуіңиз бенен бермегениңиз ушын, айыплы саналмайсызлар“, – деп айтамыз». ²³ Бениминли жигитлер усылай иследи. Қызлар ойынға түскенде, хәр бир жигит бир қыздан алып қашты. Олар өзлеринің жерлерине қайтып барып, қалалар салды хәм сол жерде жасай баслады.

²⁴ Соңынан Израил халқы сол жерден тарқап, хәр бири өз урыуына, тийресине хәм үлесине тийген жерлерине қайтты.

²⁵ Ол дәуірде Израилда патша жоқ болып, хәр ким өзине дурыс болып көринген исти ислейтуғын еди.